ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

(1866–1867)

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον τὴν πρώτην καὶ δεκάτην πέμπτην ἑκάστου μηνός,

ὑπὸ

Ἀλεξάνδρου Γ. Σκαλίδου.

1η Ἰουλίου 1867. || Φυλλάδιον 67.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ. Ἰούλιος.—ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ. Ὁ Πώπ. — ΔΗΓΗΜΑΤΑ. Ὁ Σέλιχος. — ΠΟΙΗΣΕΙΣ. — ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ. Φρούριον τοῦ Καρρόου. — ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΤΟΑ. — Λύσις Αἰνίγματος. — Γρίφος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Ο ΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΧΡΙΣΤΟΥ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	δραχ. 6.	Μετὰ παραρτήματος. . . .	δραχ. 12.
Ἐν Τουρκίᾳ	φράγ. 8.	» » . . .	φράγ. 16.
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ. .	φλωρ. 1.	» » . . .	φλωρ. 2.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΓΓ. ΚΑΝΑΡΙΩΤΟΥ. || ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΑΙΩΤΙΣΣΗΣ, ΑΡΙΘ. 14.

1867.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Οἱ προμηθεύοντες 5 συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντας τὴν ἐτησίαν συνδρομήν των λαμβάνουσιν ἐπὶ ἓν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

Οἱ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια· εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἕκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομητής, ἂν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῇ αἰτήσει καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐτησίας συνδρομῆς.

ΠΑΣΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

ΑΙ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτω:

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδ. συγγράμ. « Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. »

Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρήματα ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης πωλεῖται ἀντὶ δραχ. 6.

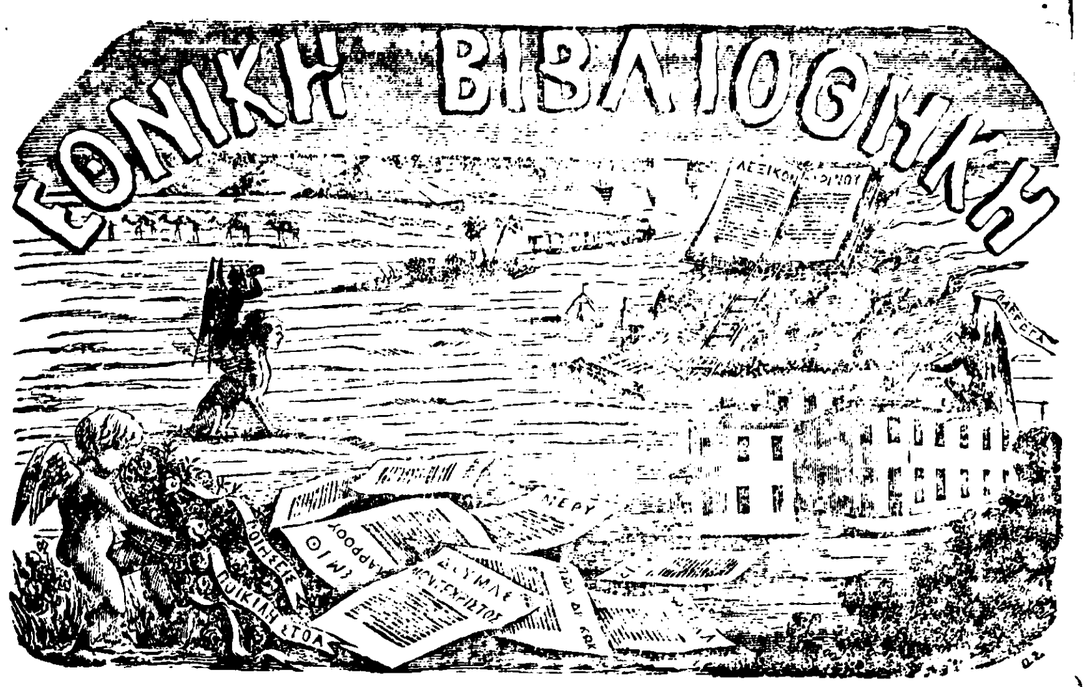

ΕΤΟΣ Β΄. ΦΥΛΛΑΔ. 67. 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1867.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ.

ΙΟΥΛΙΟΣ.

Ὁ ἕβδομος μὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐπεκλήθη οὕτω ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος γεννηθέντος τὴν 4 τοῦ μηνὸς τούτου.

Ὁ Ἰούλιος εἶναι ὁ προσφιλὴς μὴν τῶν ξενοδόχων καὶ τῶν ταξειδιωτῶν· κατ' αὐτὸν τὰ χωρία λαμβάνουσιν ὄψιν πόλεων, οἱ σκεπτικισταὶ ἐξέρχονται τοῦ κύκλου των καὶ οἱ συντηρητικοὶ δημοσιογράφοι γίνονται δημοκράται.

Τὸ ὡραῖον δὲ, κατ' ἐξοχὴν, τοῦ μηνὸς τούτου εἶναι ἡ συνένωσις τῶν ὁμογενῶν στοιχείων· κόραι προσπελάζουσι τὴν ἡϊόνα καὶ τὸ γλυκὺ ὅλως τοῦ πνεύματος αὐτῶν ἀναγεννᾶται ὑπὸ τὸ ἄστατον κῦμα, τὸ σταθερώτερον ἐν τούτοις τοῦ πολικοῦ παραβαλλόμενον πρὸς τὴν καρδίαν τῶν γοησσῶν τούτων τῆς ζωῆς μας.

Πολλοὶ ὑποθέτουσι, καὶ ἴσως μετὰ λόγου, ὅτι ἂν ὁ Δεκέμβριος ἦναι ὁ μὴν τῶν ἐμπορικῶν λαθρεμπορίων, ὁ Ἰούλιος δὲν ὑπολείπεται τούτου, τοὐλάχιστον κατὰ τὰς κρυφίας συναλλαγὰς τῶν ἐρώτων.

Τὸν μῆνα τοῦτον ἀνθεῖ τὸ λευκὸν ἴασμον, τὸ σύμβολον τῆς ἐρασμιότητος, τὸ ὁποῖον ὁ ἐρωτευμένος ποιμὴν ἑνόνων μετὰ τῶν ῥόδων κοσμεῖ τὸ στῆθος τῆς ποιμενίδος του. Συχνάκις ὅμως ἡ ἁπλῆ αὕτη ἀνθοδέσμη, ἐν εἴδει στεφάνου, στέφει τὸ μέτωπον τῶν βασιλισσῶν.

Δὲν ἠξεύρομεν οἱ ἀρχαῖοι τίνα θεὸν ἔθεντο προστάτην τοῦ Ἰουλίου· ἀλλ' ἀναντιρρήτως ἐπισκεπτόμενοι τὰ λουτρὰ τοῦ Βάδεν, τῆς Κύθνου, τὴν δροσερὰν Αἴγιναν καὶ τὸν ἑλληνικὸν Βόσπορον—τὸν Πόρον—ἢ τὰς ἀπαραμίλλους ἀδελφὰς τοῦ Μαρμαρᾶ τὴν Ἀντιγόνην ἰδίως καὶ τὴν Πρίγκηπον, θέλουν θέσει τὸν Ἑρμῆν χειροκρατούμενον ὄχι βεβαίως μετὰ τῆς ψυχρᾶς Ἀθηνᾶς.

ΠΩΠ

ΥΠΟ ΒΙΛΛΕΜΑΙΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος, ὅρα φυλλ. 66).

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην περίπου συνέβη εἰς τὸν Πὼπ δυσάρεστόν τι περιστα-

τικὸν εἰς τὸ ὁποῖον ἐκινδύνευσεν ἡ ζωή του· διαβαίνων γέφυράν τινα τοῦ Ταμέσεως, κατεκρημνίσθη μὲ τὸ ὄχημά του ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, ἀφηνιασάντων τῶν ἵππων. Ἔσωσαν τὸν Πὼπ, ἐξάγοντες αὐτὸν διὰ τῆς συντριβείσης ὑέλου μιᾶς τῶν θυρίδων τῆς ἁμάξης του. Ὁ Βολταῖρος, εὑρισκόμενος τότε εἰς Λονδῖνον, τῷ ἔγραψε μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τὸν ἐπεσκέφθη· ἀλλ' ὁ Πὼπ, σοβαρὸς συνάμα καὶ δηκτικός, δὲν ἐνοστιμεύθη τὴν θερμουργὸν εὐθυμίαν τοῦ Βολταίρου καὶ τὸν εὗρεν ὄχι ἀρκούντως φιλόθρησκον.

Ὁ Πὼπ ἔκαμεν εὐγενῆ ἀντιπερισπασμὸν εἰς τὰ νέα μίση τὰ ὁποῖα εἶχε διεγείρει ἡ *Δορσιὰς*, δημοσιεύων τὰς ὡραίας ἐπιστολάς του τὰς τοῦ *Δοκιμίου περὶ τοῦ ἀνθρώπου*, αἵτινες ἐθαυμάσθησαν κατ' ἀρχὰς χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸ κοινὸν ποῖος ἦτο ὁ συγγραφεύς· αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἦσαν καρπὸς τῶν συνδιαλέξεων τοῦ Πὼπ μετὰ τοῦ Βολιγγβρόκ, τοῦ μεγάλου ἐκείνου πολιτικοῦ ἀνδρός, πολυμαθοῦς, φιλοσόφου, ἀθρήσκου καὶ Ἰακωβίτου. Ὁ Βολιγγβρὸκ γράφων πρὸς τὸν Πὼπ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς τῷ ἀναμιμνήσκει μετὰ πολλῆς χάριτος τὰς φιλοσοφικὰς ἀποδείξεις, τὰς ὁποίας συχνάκις εἶχεν ἐκθέσει, κατὰ παράκλησιν τοῦ ποιητοῦ, ἐντὸς τοῦ μικροῦ κήπου του εἰς Τουΐκκενομ. « Ὁ κῆπος οὗτος εἶναι (λέγει) τοῦ λοιποῦ ἀρκετὰ εὐρὺ στάδιον διὰ τὴν φιλοδοξίαν μου· » καὶ συγχαίρει τὸν Πὼπ ὅτι τοσοῦτον καθωράϊσε τὰς ἀποδείξεις ἐκείνας διὰ τοῦ θελγήτρου τῶν στίχων. Ὁ Πὼπ ἐπλήρωσεν εὐγενῶς τὰς βοηθείας τοῦ Βολιγγβρὸκ διὰ τῆς ἐξαισίας προσλαλιᾶς τὴν ὁποίαν τῷ ἀπηύθυνεν εἰς τὸ τέλος τῆς τετάρτης ἐπιστολῆς. Ὅ,τι δὲ ἐξευγενίζει ἔτι μᾶλλον τὴν προσλαλιὰν ταύτην, εἶναι ὅτι ἀπευθύνετο εἰς τὸν Βολιγγβρὸκ ἐκπεσόντα ἤδη ταυτοχρόνως ἀπὸ τὰ ἀξιώματα καὶ τὴν δημοτικότητά του, κατ' αὐτὴν μάλιστα τὴν στιγμὴν ὅτε, ἐπανακάμψας ἀπὸ ἐξορίαν ἄδικον, ἀπολέσας διὰ τῶν σφαλμάτων του τοὺς καρποὺς τοῦ δυστυχήματός του, ἀπεγυμνοῦτο εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κοινοῦ καὶ τῆς ἀξίας τῶν μεγάλων του πράξεων καὶ τῆς τῶν ἀτυχημάτων του.

Ὁ Βολιγγβρὸκ, τῳόντι κατατρεχόμενος ἀπὸ τὸ ἀδυσώπητον μῖσος τῶν Οὐΐγων, διὰ τὴν ἐν Ὑτρέχτῃ ἐκείνην εἰρήνην τὴν τόσον ἔνδοξον κατ' ἀρχὰς, κατηγορούμενος, ἀναιτίως ἴσως, ὅτι ἠθέλησε νὰ προδώσῃ τὸν Ἀννοβερικὸν οἶκον, εἶχε φύγει τὴν καταδίκην του καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ χορηγήσῃ εἰς τοὺς ἐχθρούς του ἀποδείξεις, γινόμενος γραμματεὺς τοῦ ἐκπτώτου διαδόχου τοῦ θρόνου, τὸν ὁποῖον ταχέως ἐγκατέλιπεν ἀνάνδρως ἐξυβρίσας αὐτὸν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἐξευτελιστικὴν ἀνάκλησιν ἥτις τὸν ἐπανέφερεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν χωρὶς πολιτικὴν θέσιν, χωρὶς ὀπαδοὺς, καὶ χωρὶς καταδρομὴν προσέτι.

Ἀπὸ εὐσεβῆ οἶκτον πρὸς τοσαύτην μεγαλοφυΐαν καὶ τοσαύτην ταπείνωσιν, ὁ Πὼπ, θέλων ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην ψυχὴν, καταβεβλημένην ὑπὸ τῶν σφαλμάτων της, τὴν συναίσθησιν ἑαυτῆς, τῷ ἀπέτεινε τὸ πομπῶδες ἐκεῖνο ἐγκώμιον, τὴν ἐκδικήτριαν ἐκείνην ἀποθέωσιν ἥτις περαίνει τὸ *περὶ τοῦ ἀνθρώπου δοκίμιον* καὶ τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ συγκαταριθμήσωμεν μεταξὺ τῶν ὡραιοτέρων στίχων τοὺς ὁποίους εὐγενὲς αἴσθημα ἐνέπνευσέ ποτε εἰς ποιητήν. Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι μάλιστα ὅτι ἡ τόσον γενναιόφρων ἐκείνη ἐπικουρία ἐγένετο ἡ ἀρχὴ τῶν νέων καὶ ἐπιτυχῶν προσπαθειῶν τοῦ Βολιγγβρὸκ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀνακτήσῃ διὰ τῶν συγγραμμάτων του ἐπιῤῥοήν τινα ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ νὰ ἐπανεύρῃ ἂν ὄχι τὴν ἐξουσίαν, τοὐλάχιστον τὴν κοινὴν ὑπόληψιν.

Τῳόντι ὁ Βολιγγβρὸκ δὲν εἰσῆλθε μὲν ἐκ νέου εἰς τὴν Ἄνω Βουλὴν ὅθεν εἶχεν ἐξορισθῆ διὰ νομίμου, τρόπον τινὰ, πολιτικοῦ τολμήματος τὸ ὁποῖον καταισχύνει ὀλίγον τι τὴν ἀγγλικὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ἀπέσεισε τὸν τῆς ἀπραξίας ζυγὸν τὸν ὁποῖον ὁ πανοῦργος Οὐαλπὼλ ἔθετεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου του δι' ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων. Ἤγειρεν ἐν δημοσίαις συγγραφαῖς φωνὴν εὔγλωττον ἐναντίον ὑπουργείου δολίου καὶ ἐξαχρειωτικοῦ. Δὲν ἦτο πλέον ὁ Βολιγγβρὸκ μήτε Ἰακωβίτης, μήτε Τορυκὸς, ἀλλὰ πολίτης Ἄγγλος. Ἐξωθούμενος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν διὰ τῆς ἀδικίας, ὑπερασπίσθη διαπύρως ὅλας τὰς ἀληθεῖς ἀρχὰς, ὅλα τὰ δημοτικὰ δικαιώματα τὰ ὑπὸ τῶν Στυαρτῶν ἄλλοτε παραγνωρισθέντα. Ἔδωκε μαθήματα ἀνεξαρτησίας καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Οὐΐγους, καὶ

ἂν δὲν ἀνέτρεψε τὴν ἐξουσίαν τοῦ Οὐαλπὼλ ἱδρυμένην οὖσαν ἐπὶ τῆς στερεωτάτης βάσεως τοῦ ὠνίου δουλισμοῦ, μεγάλως συνετέλεσε τοὐλάχιστον εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ Συντάγματος καὶ τῆς ἐθνικῆς τιμῆς· διεμαρτυρήθη διὰ τῶν συγγραφῶν του κατὰ τῆς φιλοκερδοῦς ὑποταγῆς τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, ἐξήσκησεν ἀπαύστως καὶ διετήρησε διὰ τῆς ἐξασκήσεως τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, φρουρὸν ὅλων τῶν δικαιωμάτων, ἀναπόφευκτον ἔρεισμα παντὸς συντάγματος, τοσοῦτον ἱερὰν εἰς τοὺς Ἄγγλους ὥστε, κυβερνήσας ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη, καὶ αὐτὸς ὁ Οὐαλπὼλ δὲν ἐτόλμησε νὰ τὴν προσβάλῃ κατ' οὐδὲν, καὶ ὥστε, μὴ δυνάμενος νὰ τὴν ἀγοράσῃ, ὡμολόγησεν ὅτι ἦτο ἰσχυροτέρα ἀπ' αὐτὸν, καὶ δὲν ἀπεπειραθῆ νὰ τὴν ἐξαφανίσῃ.

Κατὰ τὸν δυσχερῆ τοῦτον καὶ μακρὸν ἀγῶνα ὁ Βολιγγβρὸκ δὲν εἶχε φίλον σταθερώτερον μήτε μᾶλλον ἐμπεπιστευμένον σύμβουλον παρὰ τὸν ποιητὴν τοῦ Τουΐκκενομ. Ἐπεσκέπτετο συχνὰ τὸ ταπεινὸν ἄσυλον τοῦ Ἄγγλου Ὁρατίου καὶ ἐλάμβανεν ἐκεῖ ἀναψυχὴν ἀπὸ τὴν πολιτικὴν πάλην διὰ συνομιλιῶν περὶ φιλολογίας καὶ φιλοσοφίας· εἰς τὰς ἀκανονίστους ἐκείνας δενδροστοιχίας τὰς ὁποίας ὀνομάζει ὁ ἴδιος *τὴν νέαν Ἀκαδημίαν*, ἐπανεύρισκεν, ἐν τῷ μέσῳ ὀλίγων φίλων, τὸ πῦρ τῆς εὐγλωττίας του, καὶ διέχεε δαψιλῶς τοὺς θησαυροὺς τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἀναμνήσεών του.

Ὁ Πὼπ τῷ εἶχε καθιερώσει εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰδός τι μνημείου. Ἦτο δὲ τοῦτο, κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ κήπου του, ἀπέναντι τοῦ Ταμέσεως, ἄντρον τι κατασκευασθὲν ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ ὑπὸ τῆς τέχνης, διατεμνόμενον ὑπὸ μικροῦ ῥύακος, ῥέοντος ὑπὸ θόλον ἐκ χαλίκων καὶ ζωοφύτων ὅθεν ἀνηρτῶντο ϛαλακτῖταί τινες. Ἐρωτευμένος μὲ τὸ ἄσυλον τοῦτο, ὁ ποιητὴς τὸ ἐξύμνησε διὰ στιχουργημένης τινὸς ἐπιγραφῆς, ἥτις ἐξώγκονε βεβαίως κατά τι τὰ γεωλογικὰ αὐτοῦ θαυμάσια, ἀλλ' ἐν τῇ ὁποίᾳ καταφαίνεται βαθὺ αἴσθημα δόξης καὶ φιλίας.

« Σὺ ὅστις σταματήσῃς εἰς τὰς ὄχθας ὅπου τὸ διαυγὲς τοῦ Ταμέσεως κῦμα λάμπει ὡς εὐρὺ κάτοπτρον ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ ἄντρου τούτου, τοῦ ὁποίου οἱ μεταλλικοὶ θόλοι ἀποσταλάζουν ἀπολιθωμένας σταγόνας, ὅπου ὀξεῖαι αἰγμαὶ κρυστάλλου θραύουσι τὸ σπινθηρίζον ῥεῦμα τοῦ ῥύακος, ὅπου ἀδάμαντες μείναντες ἀλάξευτοι δὲν χρησιμεύουσιν εἰς στολισμὸν τῆς ἀλαζόνος καλλονῆς, ὅπου κεκρυμμένα πλούτη λάμπουσιν ἀβλαβῶς, ἰδὲ ἐπιμελῶς τὴν φύσιν, ἐλθὲ νὰ κατοπτεύσῃς τὸ μεταλλεῖον χωρὶς νὰ ὀρεχθῇς τὸν χρυσόν· πλησίασε, πλὴν μὲ σέβας· παρατήρησον· ἐδὼ εἶναι τὸ ἄντρον τῆς Ἡγερίας, ὅπου, εὐγενῶς σύννους, ὁ Βολιγγβρὸκ ἐκάθησε καὶ ἐσκέφθη, ὅπου παρέλαβε τοὺς πατριωτικοὺς στεναγμοὺς τοῦ Οὔϊνδαμ θνήσκοντος, καὶ ὅπου ἡ φλὸξ αὐτῶν ἀνέλαμψεν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Μαρημόντ. Ἐκεῖνοι, ἐκεῖνοι μόνοι ἂς πατήσωσι τὸν ἱερὸν τοῦτον νάρθηκα, ὅσοι τολμῶσι νὰ ἀγαπῶσι τὴν πατρίδα των καὶ νὰ μείνωσι πτωχοί! »

Τὸ *περὶ τοῦ ἀνθρώπου δοκίμιον* διήγειρεν ἐναντίον τοῦ Πὼπ νέον εἶδος κριτικῆς. Κατηγόρησαν τὴν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ὑμνουμένην φιλοσοφίαν ὡς ἄθρησκον, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὰς συνεπείας αὐτῆς. Κατ' εὐτυχίαν ὁ πολυμαθὴς καὶ σφοδρὸς Οὐάρβουρτων, πικρὸς ἕως τότε ἐπικριτὴς τοῦ Πὼπ, διενοήθη νὰ κηρυχθῇ ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν τοῦ *περὶ τοῦ ἀνθρώπου δοκιμίου* καὶ ὑπερασπίσθη τὸν μαθητὴν τοῦ Βολιγγβρὸκ, καλύπτων αὐτὸν διὰ τῆς θεολογικῆς του καὶ ἀγγλικανικῆς ὀρθοδοξίας.

Ὁ Πὼπ, ἐνθαῤῥυνθεὶς ἐκ τοιαύτης ὑποστηρίξεως, ἐξηκολούθησεν, εἰς ἐπιστολάς τινας νὰ ἐξασκεῖται περὶ τὰ φιλοσοφικὰ ἐκεῖνα προβλήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἔντεχνος ἀκρίβεια καὶ τὰ ἐπιτήδεια σχήματα τοῦ λόγου του ἥρμοζον ἀξιόλογα. Βλέπομεν μάλιστα, ἐκ μιᾶς τῶν ἐπιστολῶν του, ὅτι ἐσχεδίαζε νὰ διατρέξῃ, εἰς πολλὰ ποιήματα, ὅλα τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς μεταφυσικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς.

Ἀλλ' ἡ ἀδύνατος ὑγεία του, φθαρεῖσα ἐντελῶς κατὰ τὴν προσέγγισιν τοῦ γήρατος, δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον. Ἡ ὀδυνηροτέρα θλῖψις τῆς ζωῆς του ὑπῆρξεν ὁ θάνατος τῆς μητρός του ἀποβιωσάσης εἰς ἐννενήκοντα τριῶν ἐτῶν ἡλικίαν. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὁ τόσον ἰδιότροπος καὶ τόσον στρυφνὸς, ἔδειξε πάντοτε πρὸς τὴν μητέρα του τὴν μᾶλλον ἀναλλοίωτον πραότητα καὶ τὸ

τόσον βαθὺ γῆρας εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασεν αὕτη εἶχε μεταβάλει τὴν ὑπὲρ αὐτῆς στοργὴν τοῦ Πώπ εἰς θρησκευτικήν τινα σχεδὸν λατρείαν. Ἡ καρδία του ἡ τόσον προσιτὴ εἰς τὴν ὀργὴν καὶ τὸ μῖσος, ἐγνώρισεν ἐν τούτοις καὶ τὴν φιλίαν. Φαίνεται ὅτι ἠγάπησε μὲ σταθερωτάτην ἀγάπην τὸν ποιητὴν Γκάϋ, πνεῦμα συνετὸν καὶ γλυκύ, συγγραφέα πολλῶν γλαφυρῶν συγγραμμάτων, ἀλλὰ στερούμενον μεγαλονοίας. Ἀπώλεσε καὶ τοῦτον συγχρόνως σχεδὸν μὲ τὴν μητέρα του, καὶ ἔκτοτε ἐξηκολούθησε νὰ μαραίνεται, ἐξασθενῶν καθ' ἑκάστην καὶ ἀπαυδῶν ἐκ τῶν παθημάτων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Ἄλλη τις ἀγάπη τὴν ὁποίαν εἶχεν αἰσθανθῆ, δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχής. Ἠγάπησεν ἐπὶ πολὺ μίαν νέαν καὶ εὐφυῆ Ἀγγλίδα, τὴν μὶς Βλοὺντ, αἱ δὲ σατυρικαὶ ἐφημερίδες τοῦ καιροῦ ἐκείνου δὲν ἐφείδοντο τοὺς ὑπαινιγμοὺς εἰς τὸν ἔρωτα τοῦτον ὅστις, βεβαίως, ἦτο ἀγνότατος. Περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, ὅτε ὁ Πὼπ ἦτο ἤδη ἀσθενὴς ἀπὸ ὑδρώπηκα τοῦ στήθους, ἡ μὶς Βλοὺντ παρημέλησεν ἐκεῖνον ὅστις τὴν ἠγάπα πρὸ τοσούτων ἐτῶν. Ἦλθε τέλος κατὰ παράκλησιν τῶν φίλων τοῦ ποιητοῦ. Ὅτε ἐφάνη ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀναχωρήματος τοῦ κήπου εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου ἐκάθητο ὁ Πὼπ, οὗτος ἠγέρθη μετὰ σπουδῆς μ' ὅλην τὴν ἀδυναμίαν του. Φίλοι τινὲς ἐπροχώρησαν διὰ νὰ ὑποδεχθῶσι τὴν νέαν κυρίαν ἥτις εἶπε σκληρούς τινας λόγους ἐκφράζουσα τὴν ἔκπληξίν της ὅτι ὁ Πὼπ ἔζη ἀκόμη.

Καταβεβαρημένος ἀπὸ νοσήματα καὶ ἀπὸ γῆρας, ἐν ἡλικίᾳ πεντήκοντα ἓξ ἐτῶν, ὁ Πὼπ ἀπέθανε τὴν 2 μαΐου 1744, κλαιόμενος ἀπὸ τοὺς φίλους του καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν Βολιγγβρὸκ τοῦ ὁποίου ὁ ὑπέροχος νοῦς καὶ ἡ ψυχὴ ἡ διάπυρος, ἡ πολυτάραχος, ἡ ἰδιότροπος φαίνεται ὅτι ἠσθάνθησαν διὰ τὸν Πὼπ ἀγάπην περίπου ἀναλλοίωτον.

Ὁ Πὼπ, ὡς εἴπομεν, ἠσθάνετο τὴν φιλίαν καὶ ἦτο ἄξιος αὐτῆς. Εἷς τῶν τελευταίων λόγων τοὺς ὁποίους εἶπε πρὶν ἀποθάνῃ, ἦτο ὁ ἑξῆς· « Δὲν ὑπάρχει τι ἄξιον λόγου ἐκτὸς τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς φιλίας, καὶ ἀληθῶς ἡ φιλία ἀποτελεῖ καὶ αὕτη μέρος τῆς ἀρετῆς. » Διὰ τῆς διαθήκης του ἐκληροδότει τὴν περιουσίαν του εἰς τὴν μὶς Βλοὺντ, ἄφινε δὲ βιβλία τινὰ καὶ ἄλλα ἐνθυμήματα εἰς τοὺς κυριωτέρους του φίλους.

Οἱ Ἄγγλοι βιογράφοι ἐπεμελήθησαν νὰ μᾶς διαβιβάσωσι πολλὰς λεπτομερεῖς μερικότητας περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πώπ. Ἐξ αὐτῶν προκύπτει ὅτι ὁ μέγας οὗτος ποιητὴς ὑπέκειτο εἰς πολλὰς μικρότητας· ἀλλ' αὗται δὲν ἀλλοιοῦσι κατ' οὐδὲν τὴν ἰδέαν τὴν ὁποίαν ἀγαπῶμεν νὰ σχηματίζωμεν περὶ τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς τιμιότητος τῆς καρδίας του. Εἶχε τὰς παραφορὰς καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς φιλαυτίας ὅταν κολακευθῇ ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν, τὴν εὐόργητον διάθεσιν ποιητοῦ, καὶ τὴν δηκτικότητα εὐφυοῦς ἀνδρός. Ἔζησε μὲ τοὺς μεγάλους, ἀλλ' ἐν τῇ συναναστροφῇ ταύτῃ δὲν ἐφάνη μήτε κερδοσκοπῶν μήτε κολακεύων, καὶ κατεχρᾶτο μάλιστα συνήθως, μεθ' ὅλου τοῦ ἐγωϊσμοῦ τῶν φιλασθένων ἀνθρώπων, τῆς πρὸς αὐτὸν εὐαρεσκείας τοῦ κόσμου, ἥτις προήρχετο συνάμα ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἀξίαν του καὶ ἐκ συμπαθείας πρὸς τὴν ἀσθενῆ του ὕπαρξιν. Ἀναφέρουσιν ὅτι ἡμέραν τινὰ ἐν συναθροίσει τινὶ μετὰ τὸ γεῦμα εἰς τὸν οἰκόν του, ἀπεκοιμήθη ἐνῷ ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας, ὁ ἔνδοξος συνδαιτυμών του, διελέγετο περὶ τῆς ποιήσεως. Ὁ βίος τοῦ Πὼπ ἀδιακόπως ἐταράσσετο ἀπὸ φιλολογικὰς ἔριδας· ἐξίσταταί τις βλέπων μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν του τὴν ἀγχίνοα λαίδην Μοντάγη, ἥτις ἐνῷ περιηγεῖτο τὴν Ἀνατολὴν, τῷ ἔγραφε χαριεστάτας ἐπιστολάς. Ἀλλ' ἡ ματαιοφροσύνη τοῦ ποιητοῦ καὶ ἡ ἰδιότροπος διάθεσίς του παρωργίζοντο εὐκόλως.

Ἡ λαίδη Μοντάγη, ἐξ ἄλλου μέρους, ἐνόμισεν ἑαυτὴν ὑποδεικνυομένην διά τινων ὑπαινιγμῶν ἀρκετὰ σκοτεινῶν οἵτινες περιεῖχοντο εἰς μίαν τῶν σατυρῶν τοῦ Πὼπ καὶ τὸν ἐξεδικήθη διὰ περιφρονητικῆς ψυχρότητος· ὁ Πὼπ, ἐρεθισθεὶς, τὴν προσέβαλεν ἔκτοτε μὲ ὕφος Ἰουβενάλειον. Ἡ δὲ λαίδη Μοντάγη—καὶ τοῦτο δύναται νὰ μᾶς ἐκπλήξῃ, χωρὶς νὰ δικαιολογήσῃ τὸν Πὼπ—ἀνταπήντησε μὲ τὸ αὐτὸ ὕφος καὶ κατεπλάκωσε τὸν ποιητὴν διὰ τῶν ἀσεμνοτέρων σαρκασμῶν ὡς πρὸς τὸ ἄτομον καὶ τὸ ἀνάστημά του.

Ἡ λύσσα τῶν ἐχθρῶν τοῦ Πὼπ τὸν ἐπότισεν ὅλας τὰς πικρίας τῆς σατύρας.

εἶχεν ἐν τοσούτῳ μεγάλην φήμην εἰς τὸν κόσμον ὁ ποιητὴς καὶ διετήρει τὴν φιλίαν ἐπιφανῶν προσώπων. Ἡ βασίλισσα Καρολίνα ἐξέφρασε πολλάκις τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ εἰς τὸ ἀναχωρητήριόν του, ἀλλ' ὁ Πὼπ ἀπέφυγε τὴν τιμὴν ταύτην. Καὶ αὐτὸς ὁ Οὐαλπὼλ ἐσέβετο τὸν φίλον τοῦ Βολιγγβρὸκ ὡς τὸν μέγιστον ποιητὴν τῆς Ἀγγλίας, καὶ θεωρεῖται ὡς βέβαιον ὅτι ὁ ὑπουργὸς οὗτος ὅστις εἶχεν, ὡς γνωστὸν, μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ καρδιναλίου Δουβοᾶ, ἐνήργησε νὰ δοθῇ ἐπισκοπή τις ἐν Γαλλίᾳ, κατὰ σύστασιν τοῦ Πώπ· ὁπωσδήποτε ὅμως ἡ σύστασις αὕτη ἦτο ὀρθοδοξωτέρα ἐκείνης τὴν ὁποίαν εἶχε μεταχειρισθῆ ὁ ἴδιος Δουβοᾶ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν τίτλον τοῦ καρδιναλίου.

Ἡ τέχνη τοῦ Πὼπ ἡ τόσον καθαρεύουσα, τόσον λαμπρὰ καὶ τόσον μάλιστα γόνιμος, ἐκτὸς τῆς εὑρέσεως φαίνεται ὅτι ἦτο ἀνεμεμιγμένη μὲ μικρότητας καθὼς καὶ ὁ χαρακτήρ του. Ἀποκλειστικῶς ἐνασχολούμενος περὶ τὴν στιχουργίαν καὶ τὸ ὕφος, ἐλάμβανε σημείωσιν καὶ διὰ μίαν λέξιν, καὶ διὰ μίαν ἔκφρασιν· ἐναποταμίευε τὴν ἐλαχίστην ἐπιτυχῆ ῥῆσιν ἥτις τῷ ἐξέφευγε, καὶ δὲν ἄφινε νὰ τῷ διαφεύγῃ κανὲν μόριον μήτε τοῦ καιροῦ του, μήτε τῆς εὐφυΐας του. Κριτικοί τινες μάλιστα ἐγνωμάτευσαν ὅτι προσεκτικὴ σπουδὴ καὶ ἐπιδεξία μίμησις ὅλων τῶν πρὸ αὐτοῦ ποιητῶν, ἦσαν ἡ μοναδικὴ σχεδὸν πηγὴ τῆς ἱκανότητός του καὶ ὅτι μόλις θὰ εὕρισκέ τις εἰς τοὺς στίχους του τοὺς τόσον ἐπιτηδείως συντεθειμένους μίαν λαμπρὰν ἔκφρασιν ἥτις νὰ μὴ ὑπεκλάπη ἔκ τινος μέρους· ἀλλ' ἀδιάφορον πόθεν ἔρχονται αἱ λέξεις· ἡ ὑφὴ τοῦ συγγραφικοῦ πλάσματος ἀποτελεῖ τὸν μέγαν συγγραφέα, καὶ κανεὶς δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ὁ Πὼπ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν πρώτων προτύπων τῆς συνθέσεως καὶ τῆς φιλοκαλίας. Ἀνήκει πολὺ μᾶλλον ἀναντιρρήτως εἰς τὴν λογίαν καὶ κανονικὴν ἐκείνην σχολὴν τῆς ὁποίας ὁ Βοαλὼ ὑπῆρξεν ἐν Γαλλίᾳ ὁ ἀρχηγὸς, ἢ εἰς τὴν ἄτακτον καὶ λαμπρὰν σχολὴν τὴν ὁποίαν ὁ Σαιξπὴρ ἐδημιούργησεν ἐν ἀγνοίᾳ του· ἀλλ' ἡ ἰσχυρὰ ἰκμὰς τῆς ἀγγλικῆς διανοίας ζωογονεῖ καὶ χρωματίζει τὸ περιεσκεμμένον τοῦ ὕφος.

Ἂν τὸν παραλληλίσωμεν πρὸς τὸν Βοαλὼ, εἰς τὰ συγγράμματα ὅπου οἱ δύο οὗτοι μεγάλοι ποιηταὶ ἐπραγματεύθησαν ὑποθέσεις ἀναλόγους, ὁ γάλλος συγγραφεὺς φαίνεται ὑπερέχων. Χωρὶς νὰ συγκρίνωμεν τὴν *Ποιητικὴν τέχνην* καὶ τὸ *περὶ τῆς κριτικῆς δοκίμιον*, τουτέστιν ἓν ἀριστούργημα καὶ ἓν πρῶτον σχεδιογράφημα, τὸ *Ἀναλόγιον* μᾶς φαίνεται ἔχον πλειότερον πῦρ, πλειοτέραν ἀφέλειαν καὶ ποίησιν ἢ ὁ *Ἁρπαγεὶς βύστρυχος*. Οἱ *Δαίμονες* (gnomes), οἱ ἀρκετὰ ἐπιμόχθως παρεισαγόμενοι εἰς τὸ πλάσμα τοῦ ἄγγλου ποιητοῦ, δὲν ἀξίζουν τὴν χαριεστάτην καὶ εὐφυῆ ἀλληγορίαν τῆς Ἡδυπαθείας, ὁ δὲ Πὼπ μᾶς παριστᾷ εὐειδεῖς γυναῖκας μετ' ὀλιγωτέρας εὐθυμίας παρ' ὅ,τι ὁ Βοαλὼ παράγει ἐπὶ τῆς σκηνῆς καλογήρους. Τέλος ἡ *Δονσιὰς*, ἂν τὴν ἀντιτάξωμεν εἰς τὰς σατύρας τοῦ Βοαλὼ, εἶναι ἔμπνευσις φιλοσκωμμοσύνης καὶ εὐθυμίας πολὺ ὀλιγώτερον ἐπιτυχής, καὶ καθὸ μακροτέρα καὶ καθὸ ἔχουσα ὀλιγωτέραν δύναμιν, λεπτότητα καὶ ποικιλίαν. Ἡ σάτυρα *εἰς τὸ πνεῦμά μου*, ἀξίζει περισσότερον αὐτὴ μόνη παρ' ὅλην τὴν Δονσιάδα. Προσέτι δὲν φαίνεται ὅτι ὁ Πὼπ ἐγνώριζεν εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν μὲ τὸν Βοαλὼ τὴν τέχνην τοῦ ἐγκωμιάζειν εὐγενῶς καὶ λεπτῶς, τὴν ἀγχίνοα ἐκείνην εὐτραπελίαν τῆς γλώσσης ἥτις ἐξευγενίζει καὶ αὐτὴν τὴν κολακείαν.

Ἀλλ' ἂν ὁ Ἄγγλος ποιητὴς ἦναι ὑποδεέστερος ὅταν θέλῃ νὰ μιμηθῇ τὴν γαλλικὴν σχολὴν τοῦ 17ου αἰῶνος, ἔχει, ὑπὸ ἄλλας ἐπόψεις, ἀναμφισβήτητον ὑπεροχήν. Ἡ *ἐπιστολὴ τῆς Ἐλοΐζης πρὸς τὸν Ἀβελάρδον*, ἕνεκα τῆς ἀφελοῦς καὶ ἐλευθέρας ἐξεικονίσεως τοῦ ἔρωτος, ἕνεκα εἴδους τινὸς μελαγχολίας ἐρωτικῆς καὶ μυστικῆς, πρωτοφανοῦς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, καὶ πάντοτε δυτχερῶς εἰκονιζομένης μὲ ἐπιτυχίαν, εἶναι μία τῶν ἐπιτυχεστέρων πλάσεων τῆς νεωτέρας ποιήσεως. Εἰς εἶδος πάντη ἀντίθετον, τὸ *περὶ τοῦ ἀνθρώπου δοκίμιον*, διὰ τοῦ ὕψους τοῦ χαρακτῆρος, διὰ τῆς φιλοσοφικῆς διατυπώσεως τῶν ἰδεῶν, διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς καὶ καινοφανοῦς ἐφαρμογῆς τῆς ποιήσεως εἰς τὴν μεταφυσικὴν, τιμᾷ μεγάλως καὶ τοῦτο τὴν ὑψίνοιαν τοῦ Ἄγγλου ποιητοῦ· ἀλλ' ὁ μέγας τίτλος, τὸ ἀληθὲς μνη-

μεῖον τῆς ἱκανότητος τοῦ Πὼπ, εἶναι ἡ μετάφρασις τῆς Ἰλιάδος, εὐρεῖα ἐπιχείρησις τὴν ὁποίαν, παρὰ τοῖς γάλλοις, ὁ Βοαλὼ καὶ ὁ Ῥακίνας ἠθέλησαν νὰ δοκιμάσωσιν ἀπὸ κοινοῦ, ἀλλ' ἥτις παρευθὺς τοὺς ἐφόβισεν.

Οἱ ἀρχαῖοι κριτικοὶ τῆς Ἀγγλίας ὑπερεπῄνεσαν τὸ ἔργον τοῦτο ὡς θησαυρὸν ποιητικῆς εὐγλωττίας· εἰς τοῦτο ἀποδίδουσι τὴν τιμὴν ὅτι ὥρισε τὴν ἁρμονίαν τῆς γλώσσης των. Παρετήρησαν μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε κανεὶς εὐτυχὴς συνδυασμὸς εἰς τὴν ἀγγλικὴν, καμμία καλλονὴ λεκτικὴ ἥτις νὰ μὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν μεθερμήνευσιν ταύτην. Μένει ἴσως νὰ ἐρωτήσωμεν ἂν ἡ ὡραία ἀφέλεια, ἂν ἡ μεγάλη ἁπλότης τοῦ Ὁμήρου ἀνευρίσκωνται ἐπίσης ἐν αὐτῇ. Ἡ αὐτὴ ἐρώτησις δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν ἥτις, εἰς μέρη τινὰ, δὲν εἶναι ἐπεξειργασμένη ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ μὲ ὀλιγωτέραν τέχνην, μὲ γλαφυρότητα ὀλιγώτερον ἐπιμελημένην. Ἂν παραδεχθῶμεν, ὡς θέλει ὁ Σαμουὴλ Ἰόνσων, ὅτι αἱ πρόοδοι τῆς ἐποχῆς, ἡ ἐκλέπτυνσις τῶν ἠθῶν δὲν ἐπέτρεπον τὸ νὰ ἀναπαραχθῇ ὁλοκλήρως εἰς τὴν μετάφρασιν ὁ ἀρχαῖος χαρακτὴρ, καὶ ὅτι, ὡς εἶναι ἀληθὲς, ὁ Βιργίλιος ἔχει ὀλιγωτέραν ἁπλότητα παρὰ τὸν Ὅμηρον, θὰ μένῃ πάντοτε λυπηρὸν νὰ βλέπωμεν ὅλα τὰ κοσμήματα, ὅλα τὰ τεχνάσματα τοῦ νεωτέρου λεκτικοῦ, στολίζοντα τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο ἑλληνικὸν ἄγαλμα τὸ τόσον μέγα ἐν τῇ ἀτημελήτῳ στολῇ του.

Ἐκ τούτων δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἂν ἡ μᾶλλον περιτετεχνημένη εὐτραπελία τῆς γλώσσης ἦναι ἄφευκτος, ἡ ἐκλογὴ νέας ὑποθέσεως καθίσταται τότε ἀναγκαία καὶ ὅτι προτιμότερον εἶναι νὰ μὴ μεταφράζῃ τις, ἔστω καὶ μεγαλοφυῶς, παρὰ νὰ νοθεύῃ τὰ ἤθη καὶ τὴν ἔκφρασιν διατηρῶν τὰ πρόσωπα τῶν ἀρχαίων πρωτοτύπων. Ἐν τούτοις αἱ μεταφράσεις τοῦ Πὼπ καὶ πρὸ πάντων ἡ τῆς Ἰλιάδος μένουσι πάντοτε ὡς ὡραῖον μνημεῖον τῆς τέχνης τοῦ γράφειν ἐν γλώσσῃ τελειοποιημένῃ. Ἀλλ' ὅμως ἡ δόξα τοῦ Πὼπ, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ μεγάλου τούτου πονήματος τοῦ μὴ προϋποθέτοντος τὴν ἀξίαν τῆς πρωτοτυπίας, ὑπέστη πολλὰς διαφιλονεικήσεις καὶ πολλὰς ἐπικρίσεις καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι τοῦ μεγάλου τούτου συγγραφέως.

Τὸν ἐμέμφθησαν συχνότατα ὡς ἄτολμον, ὡς μέτριον, ἡ δὲ νέα φιλολογικὴ πρὸ πάντων ἐφάνη ἀπορρίπτουσα αὐτὸν ἀρκετὰ ὑπεροπτικῶς. Πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ ἰσχὺς, ἡ καθαρότης, ἡ κομψότης τοῦ ὕφους τοῦ Πὼπ θὰ ὑπερνικήσωσι τὰς ἀδίκους ταύτας περιφρονήσεις. Ὁ λόρδος Βύρων ἤδη τῷ προσφέρει φόρον σεβασμοῦ ἐξιλαστήριον. « Ὁ συρφετὸς τῶν νέων ποιητῶν μας, λέγει, ζητεῖ τὸν ἐξοστρακισμὸν τοῦ Πὼπ, διότι ἐβαρύνθησαν νὰ τὸν ἀκούωσιν ἀποκαλούμενον *δίκαιον*. Ἀνήγειρον τζαμίον πλησίον ἑλληνικοῦ ναοῦ μεγαλοπρεπεστάτης ἀρχιτεκτονικῆς. Βεβαίως οἱ μεταγενέστεροι δὲν θὰ τὸν θέσωσιν εἰς τὴν τάξιν τοῦ Σαιξπὴρ ἢ τοῦ Μίλτωνος, ἀλλὰ θὰ μείνῃ ὡς τύπος τῆς εὐφυοῦς βραχυλογίας καὶ τῆς ποιητικῆς γλαφυρότητος εἰς γλῶσσαν ἥτις ἐκτείνεται ἐπὶ εὐρυχώρου μέρους τῆς οἰκουμένης. »

Μετὰ τῆς ποιητικῆς ἱκανότητος ὁ Πὼπ συνήνου τὴν τοῦ γράφειν εἰς τὸ πεζὸν μὲ πολλὴν καθαρότητα καὶ σατυρικὸν οἶστρον. *Ἡ πραγματεία περὶ τῆς τέχνης τοῦ ἔρπειν ἐν τῇ ποιήσει* καὶ *ὁ Μαρτῖνος Σκρίβλερος* ἔχουσι τὴν δηκτικὴν σφοδρότητα τοῦ Σουΐφτ. Μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων γραμμάτων τοῦ Πὼπ ὑπάρχουσί τινα χαριέστατα καὶ τὰ ὁποῖα φαίνονται ἀφελέστερα ἀφ' ὅσον ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ παρὰ συγγραφέως τόσον κανονικοῦ καὶ τόσον ἐπιμελημένου.

Ὅλαι αἱ πρότυποι συγγραφαὶ τοῦ Πὼπ μετεφράσθησαν εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, τινὲς μάλιστα πολλάκις. *Ἡ περὶ τοῦ ἀνθρώπου πραγματεία* ἰδίως, ἤδη μεταφρασθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀββᾶ Δουρενὲλ, ὑπῆρξεν ἀξίᾳ τῶν προσπαθειῶν καὶ τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης τοῦ Δελίλλου καὶ τοῦ Φοντάνου.

Ἡ τόσον καθαρὰ φιλοκαλία, ἡ τόσον κανονικὴ ποίησις τοῦ Φοντάνου, ἐφαίνοντο προσφορώταται εἰς τὴν μίμησιν τοῦ Πὼπ, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ δώσωσιν εἰς τὴν *περὶ τοῦ ἀνθρώπου πραγματείαν* ὅ,τι ματαίως ζητοῦμεν ἐν αὐτῇ, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ποικιλίαν.

Δ. Γ. Σ.

ΣΕΛΙΚΟΣ.

(Ἀφρικανικὸν διήγημα Φλωριάνος.)

Εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰουΐδα, ἐν Γουϊνέᾳ, ὄχι μακρὰν τῆς πρωτευούσης αὐτοῦ Σάβης ἔζη κατὰ τὸ 1727 πτωχὴ χήρα, καλουμένη Δαρίνα. Εἶχε τρία τέκνα τὰ ὁποῖα φιλοστόργως ἀνέθρεψεν, ὅπερ σπάνιον εἰς τὸ κλίμα τῆς Ἀφρικῆς, ἔνθα τὰ τέκνα θεωροῦνται ὡς ἀντικείμενον ἐμπορίου καὶ πωλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀπανθρώπων γονέων των. Τὸ πρεσβύτερον τῶν τέκνων τούτων ἐκαλεῖτο Γούβερις, τὸ δεύτερον Τηλούης καὶ τὸ νεώτατον Σέλικος, ἦσαν δὲ καὶ τὰ τρία ἀγαθοῦ καὶ ἁπλοϊκοῦ χαρακτῆρος καὶ ἠγάπων καθ' ὑπερβολὴν τὴν μητέρα των. Τὰ πλούτη των ὅλα ἦσαν ἡ καλύβη ἐν ᾗ κατῴκουν καὶ μικρὸς ἀγρὸς πλησίον ταύτης, ἐσπαρμένος ἀραβόσιτον. Ἑκάστην ἡμέραν ἀλληλοδιαδόχως ὁ μὲν τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἐκυνήγει, ὁ δὲ ἐκαλλιέργει τὸν ἀγρὸν καὶ ὁ τρίτος ἔμενε μετὰ τῆς μητρός. Τὸ ἑσπέρας συνήρχοντο καὶ ὁ μὲν κυνηγὸς ἔφερε πέρδικας, ψιττακοὺς ἢ κηρήθρας· ὁ γεωργὸς τὰ ἐργαλεῖά του, καὶ ὁ μένων παρὰ τῇ μητρὶ εἶχε τὴν φροντίδα νὰ ἑτοιμάζῃ τὸ κοινὸν δεῖπνον. Ἐγευμάτιζον πάντοτε ἀμιλλώμενοι τίς νὰ λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ὑπηρετήσῃ περισσότερον τὴν μητέρα των. Ἐλάμβανον ἔπειτα τὴν εὐχήν της, καὶ κατακλινόμενοι ἐπὶ τῆς ἀχυρίνης στρωμνῆς των, παρεδίδοντο εἰς ὕπνον περιμένοντες τὴν ἐπομένην ἡμέραν.

Σέλικος ὁ νεώτερος τῶν τριῶν ἀδελφῶν ὑπήγαινε συχνὰ εἰς τὴν Σαβην, διὰ νὰ φέρῃ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ θέρους, ὡς προσφορὰν τῆς πτωχῆς ταύτης οἰκογενείας εἰς τὸν ναὸν τοῦ πρώτου θεοῦ τῆς χώρας. Ὁ θεὸς οὗτος, ὡς γνωστὸν, ἦτο μέγας ὄφις ἐκ τοῦ εἴδους τῶν *φετάσχων* (1), ὄφεων ἀβλαβῶν, οἵτινες ὄχι μόνον δὲν προξενοῦσι κακὸν, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας τρώγουσι τοὺς φαρμακεροὺς ὄφεις, τοσοῦτον δὲ σέβονται τοὺς ὄφεις τούτους ἐν Ἰουΐδᾳ, ὥστε θεωρεῖται μέγα ἔγκλημα νὰ φονεύσῃ τις ἕνα μόνον τούτων· καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερῶν τούτων ὄφεων πληθύνεται ἐπ' ἄπειρον, ὥστε εἰς τὸ μέσον τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων καὶ εἰς τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν ἀπαντᾷ τις τινὰς ἐκ τῶν θεῶν τούτων, οἵτινες μετὰ πολλῆς οἰκειότητος ἔρχονται διὰ νὰ φάγωσιν εἰς τὴν τράπεζαν τῶν λατρευτῶν των, νὰ κατακλιθῶσι πλησίον τῆς ἑστίας των, καὶ νὰ γεννήσωσι τὰ μικρά των εἰς τὴν κλίνην των· ἡ δὲ οἰκειότης αὕτη θεωρεῖται εὐτυχέστατον προμήνυμα.

Μεταξὺ τῶν μαύρων τῆς Ἰουΐδας ὁ Σέλικος ἦτο ὁ μεγαλείτερος, δηλαδὴ ὑπερέβαινε πάντας κατὰ τὰ κάλλη. Εἶδεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Μεγάλου Ὄφεως τὴν νέαν Βέρισσαν τὴν θυγατέρα τοῦ ἀρχιερέως, ἥτις ἕνεκα τοῦ ἀναστήματος, τῆς ὡραιότητος καὶ τῶν χαρίτων της ἦτο ὑπερτέρα ὅλων τῶν συντρόφων της. Ὁ Σέλικος τὴν ἠγάπα καὶ ἀντηγαπᾶτο. Ἑκάστην παρασκευὴν, ἡμέραν καθιερωμένην παρὰ μαύροις εἰς ἀνάπαυσιν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων, ὁ νέος ἐρασὴς ἐπορεύετο εἰς τὸν ναόν. Ἐκεῖ διημέρευε πλησίον τῆς ἀγαπητῆς του Βερίσσης· τῇ ὡμίλει περὶ τοῦ ἔρωτός των καὶ τῆς εὐτυχίαν ἣν θὰ ἀπολαύωσιν ὅταν τοὺς ἑνώσῃ ὁ ὑμέναιος. Ἡ Βέρισσα δὲν ἔκρυπτε πλέον τὶ ὑπέφερεν ὅταν ὁ Σέλικος ἦτο ἀπών· ὁ δὲ γέρων Φαροῦλχος, ὁ πατήρ της, ὅστις δὲν ἠναντιοῦτο εἰς τὸν ἔρωτά των, τοῖς ὑπέσχετο, ἐναγκαλιζόμενος αὐτοὺς, ὅτι θὰ στέψῃ ἐντὸς ὀλίγου τὸν ἔρωτά των.

Τέλος πάντων ἔβλεπον νὰ πλησιάζῃ ἡ τόσον ἐπιθυμητὴ ἐκείνη ἡμέρα, ἡ δὲ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Σελίκου ἡτοίμασαν τὴν καλύβην τῶν νέων συζύγων, ὅταν ὁ περίφημος Τοῦρος-Ἀουδάτης, βασιλεὺς τῆς Δαχομέης, οὗτινος αἱ ταχεῖαι κατακτήσεις εἶχον καταστήσει τὸ ὄνομά του περίδοξον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Εὐρώπην, εἰσέβαλεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἀρδρα, ἐξηνδραπόδισε τοὺς κατοίκους του, καὶ προχωρῶν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ φοβεροῦ στρατοῦ του, ἀνεστέλλετο ὑπὸ μεγάλου ποταμοῦ, ὅστις τὸν διεχώριζε τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰουΐδα. Ἀλλ' οὗτος, ὡς ἡγεμὼν ἀδύνατος καὶ ἐκλελυμένος, κυβερνώμενος ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ ὑπουργῶν

(1) Ὄφεις θεωρούμενοι ἱεροὶ παρὰ τοῖς μαύροις τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ λατρεία τῶν ὄφεων εὑρίσκεται καὶ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, οἵτινες λατρεύουσι τοὺς φαρμακερωτάτους Κόβρας· ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις ἦτο ἐν χρήσει ἡ τῶν ὄφεων λατρεία. (Βλ. καὶ Ἐφημ. Φιλομ. ΙΔ'. 10 μαρτίου 1866) Σ. Τ. Μ.

του δὲν ἐσκέφθη ποσῶς νὰ ἀντιτάξῃ στρατεύματα πρὸς τὰ τοῦ κατακτητοῦ, ἀλλ' ἐνόμισεν ὅτι οἱ ἐγχώριοι θεοὶ ἦσαν ἄξιοι νὰ τοὺς ὑπερασπιθῶσι κατὰ πάσης εἰσβολῆς· ὅθεν διέταξεν ὅσους φετάσχας δυνηθῶσι νὰ συναθροίσωσι νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Ὁ βασιλεὺς τῆς Δαχομέης, ἐκστατικὸς γενόμενος, παρωξύνθη διότι μόνον πρὸς ἑρπετὰ εἶχε νὰ πολεμήσῃ, καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὸν ποταμὸν μετὰ τῶν στρατιωτῶν του κολυμβῶν κυριεύει τὴν ἀντιπέραν ὄχθην. Οἱ ὄφεις ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπεριμένοντο θαύματα κατεκερματίσθησαν, ἐψήθησαν καὶ κατεφαγώθησαν ὑπὸ τῶν νικητῶν. Τότε ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰουΐδας μὴ ἐλπίζων νὰ τὸν σώσῃ καμμία ἀνωτέρα δύναμις, ἐγκατέλειψε τὴν πρωτεύουσάν του καὶ ἐκρύβη εἰς πλησιόχωρόν τινα νῆσον (μάρτιον 1727)· οἱ δὲ στρατιῶται τοῦ Ἀουδάτου ἔφερον εἰς τὸ κράτος του πῦρ καὶ σίδηρον, ἔκαυσαν τὰ γεννήματα, πόλεις, χωρία καὶ ἐφόνευσαν ἀνηλεῶς πάντα ζῶντα.

Ὁ φόβος διεσπάρη κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῶν διαφυγόντων ἐκ τῆς σφαγῆς· οἱ τρεῖς ἀδελφοί, κατὰ τὴν προστέγγισιν τῶν νικητῶν, ἔλαβον τὴν μητέρα των ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ὑπῆγον διὰ νὰ κρυβῶσιν εἰς τὰ δάση. Ὁ Σέλικος δὲν ἤθελε μὲν νὰ ἀφήσῃ τὴν μητέρα του Δαρίναν, ἀλλὰ φοβούμενος περὶ τῆς Βερίσσης ἔτρεξεν εἰς τὴν Σάβην διὰ νὰ τὴν σώσῃ ἢ ν' ἀπολεσθῇ μετ' αὐτῆς. Ἡ Σάβη εἶχε κυριευθῆ. Αἱ ὁδοὶ ἐπλημμύριζον ἀπὸ αἷμα, αἱ δὲ οἰκίαι λεηλατούμεναι ἐκρημνίζοντο. Τὰ βασιλικὰ ἀνάκτορα καὶ ὁ ναὸς τοῦ ὄφεως εἶχον μεταβληθῆ εἰς καπνίζοντα ἐρείπια, σκεπασμένα ἀπὸ διεσκορπισμένα πτώματα, τῶν ὁποίων οἱ βάρβαροι κατὰ τὴν συνήθειάν των εἶχον λάβει τὰς κεφαλάς. Ἀδημονῶν ὁ δυστυχὴς Σέλικος ηὔχετο ν' ἀποθάνῃ, ῥιψοκινδυνεύων χιλιάκις ἐν τῷ μέσῳ στρατιωτῶν μεθυσμένων ἀπὸ αἷμα. Παρετήρει τὰ φρικωδῶς ἠκρωτηριασμένα μέλη, ζητῶν τὴν Βέρισσαν καὶ τὸν Φαροῦλχον καὶ καλῶν αὐτοὺς μὲ σπαραξικαρδίους φωνάς· δὲν ἠδύνατο ὅμως ν' ἀναγνωρίσῃ τὰ σώματά των ἐν μέσῳ τόσων ἄλλων ἠκρωτηριασμένων.

Ἀφοῦ ἐδαπάνησε πέντε ἡμέρας εἰς τὴν ἀναζήτησιν ταύτην, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι ἡ Βέρισσα καὶ ὁ πατήρ της ἐγένοντο θύματα τῶν ἀγρίων Δαχομέων, ὁ Σέλικος ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ παρὰ τῇ μητρί. Τὴν ἐπανεῦρεν εἰς τὸ δάσος, ὅπου τὴν εἶχεν ἀφήσει μετὰ τῶν ἀδελφῶν του. Ἡ κατηφὴς φυσιογνωμία του, τὸ ἦθος, τὰ ἄγρια βλέμματά του, κατεφόβισαν τὴν δυστυχῆ οἰκογένειαν. Ἡ Δαρίνα ἔκλαυσε τὴν δυστυχίαν του· τὸν ἐπαρηγόρει διαφοροτρόπως, ἀλλ' ὁ υἱός της ἔμενεν ἀναίσθητος· δὲν ἤθελε νὰ φάγῃ καὶ ἐφαίνετο ἀποφασισμένος ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Ὁ Γούβερις καὶ ὁ Τηλούης δὲν προσεπάθουν πλέον νὰ τὸν ἀποτρέψωσι μὲ λόγους καὶ ὑποσχέσεις, ἀλλὰ τῷ ἐδείκνυον τὴν γηραιάν των μητέρα, ἥτις δὲν εἶχε πλέον οὔτε κατοικίαν, οὔτε ἄρτον, ἥτις δὲν εἶχε πλέον τίποτε εἰς τὸν κόσμον ἐκτὸς τῶν υἱῶν της, καὶ τὸν ἠρώτων ἂν εἰς τὴν θέαν ταύτην δὲν ἠσθάνετο θάρρος διὰ νὰ ζήσῃ.

Ὁ Σέλικος ὑπεσχέθη καὶ ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς παρὰ τῶν ἀδελφῶν του ἐπιδαψιλευομένας τῇ μητρὶ φροντίδας. Ἀπεχώρησαν εἰς δάσος τι ἀρκετὰ μακρὰν τῆς Σάβης καὶ ἔκτισαν καλύβην εἰς παρακειμένην τινὰ κοιλάδα, φρονοῦντες ὅτι ἡ θήρα ἠδύνατο νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν ἀραβόσιτον καὶ τὰ ὄσπρια τῶν ὁποίων ἐστεροῦντο. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχον τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη των καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον κιριὸν νὰ μετακομίσωσιν, ἠσθάνθησαν ἐντὸς ὀλίγου τὰς ἀνάγκας τῆς δυστυχίας. Οἱ καρποὶ εἰς τὰ δάση ἐκεῖνα ἦσαν σπάνιοι, διότι τεράστιος ἀριθμὸς πιθήκων διεφιλονείκει αὐτοὺς πρὸς τοὺς τρεῖς ἀδελφούς. Ἡ γῆ μόνον χόρτον παρῆγε καὶ δὲν εἶχον ἐργαλεῖα διὰ νὰ τὴν καλλιεργήσωσιν, οὔτε σπόρον διὰ νὰ σπείρωσιν. Ἡ ὥρα τῶν βροχῶν ἔφθασε καὶ φρικώδης πεῖνα προεμηνύετο.

Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ὑπέφερε μὲν ἀδιακόπως κοιτομένη ἐπὶ κλίνης ἐκ ξηρῶν φύλλων μὴ παραπονουμένη, ἀλλ' ἀπέθνησκεν. Οἱ δὲ υἱοί της, καταβεβλημένοι ὑπὸ τῆς πείνης δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ δάση, ἐπειδὴ ἦσαν πλημμυρισμένα πανταχόθεν. Ἔστηνον δίκτυα διὰ τὰ μικρὰ πτηνά, ἅτινα ἐπλησίαζον εἰς τὴν καλύβην των· καὶ ὅταν, ὅπερ σπανίως συνέβαινε, συνελάμβανον κανὲν τὸ ἔφερον εἰς τὴν μητέρα των, ἥτις δὲν τὸ ἔτρωγε, διότι δὲν ἤθελε νὰ τοῖς τὸ στερήσῃ.

Τρεῖς μῆνες παρῆλθον χωρὶς νὰ ἐπιφέρωσι καμμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν λυπηροτάτην ταύτην κατάστασιν. Ὄντες δὲ ἠναγκασμένοι οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ νὰ ἀποφασίσωσι περὶ τοῦ πρακτέου συνεκρότησαν συμβούλιον χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ἡ Δαρίνα. Ὁ Γούβερις ἐπρότεινε πρῶτος νὰ προχωρήσωσι μέχρι τῆς παραλίας, καὶ ἐκεῖ νὰ πωληθῇ εἰς ἐξ αὐτῶν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, διὰ νὰ ἀγοράσωσιν οἱ ἄλλοι μὲ τὰ χρήματα ἐκεῖνα ἐργαλεῖα γεωργικὰ καὶ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ τοὺς σώσῃ. Θλιβερὰ σιωπὴ ἦτο ἡ ἀπόκρισις τῶν δύο ἄλλων. Νὰ ἀποχωρισθῶσι διὰ παντὸς διὰ νὰ κατασταθῇ εἷς ἐξ αὐτῶν δοῦλος τῶν λευκῶν! ἡ ἰδέα αὕτη τοὺς ἔκαμε νὰ τρέμωσι.

— Καὶ τίς θὰ πωληθῇ; ἠρώτησε περιλύπως ὁ Τηλούης.

— Ὁ κλῆρος θὰ ἀποφασίσῃ, τῷ ἀπεκρίθη ὁ Γούβερις. Ῥίπτομεν τρεῖς ἀνίσους λίθους εἰς τὸ βάθος τοῦ ἀργιλοπλάστου τούτου ἀγγείου, ἔπειτα τοὺς ἀνακατόνωμεν καὶ ὅστις λάβῃ τὸν μικρότερον θὰ ἦναι ὁ ἀτυχής...

— Ὄχι, ἀδελφοί μου, διέκοψεν ὁ Σέλικος. Ὁ κλῆρος ἐρρίφθη, ἐγὼ εἶμαι ὁ δυστυχέστερος. Ἐλησμονήσατε λοιπὸν ὅτι ἔχασα τὴν Βέρισσαν καὶ ὅτι μὲ ἐμποδίζατε νὰ ἀποθάνω, λέγοντες ὅτι θὰ χρησιμεύσω εἰς τὴν μητέρα μας. Ἐκπληρώσατε λοιπὸν τώρα τὴν ὑπόσχεσίν σας. Ἰδοὺ ἡ στιγμή· πωλήσατέ με.

Εἰς μάτην ὁ Γούβερις καὶ ὁ Τηλούης ἠθέλησαν νὰ μετατρέψωσι τὰ σχέδια τοῦ ἀδελφοῦ των. Ὁ Σέλικος ἀπέρριπτε τὰς παρακλήσεις των, δὲν ἤθελε νὰ ῥίψωσι κλῆρον καὶ τοὺς ἠπείλει ὅτι θὰ ὑπάγῃ μόνος ἐὰν ἐπιμένοντες δὲν τὸν συνώδευον. Οἱ δύο πρεσβύτεροι ἀδελφοί του ἐπὶ τέλους κατεπείσθησαν. Συνεφωνήθη λοιπὸν ἵνα ὁ μὲν Γούβερις μείνῃ παρὰ τῇ μητρὶ, ὁ δὲ Τηλούης συνοδεύσῃ τὸν Σέλικον μέχρι τοῦ Ὀχλανδικοῦ φρουρίου, ὅπου ἤθελε λάβει τὸ ἀντίτιμον τῆς πωλήσεως τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἐπιστρέψει ἀκολούθως μὲ τὰς προμηθείας, τῶν ὁποίων εἶχον χρείαν. Ἐνῷ δὲ ἐγίνοντο αἱ συμφωνίαι αὗται, μόνος ὁ Σέλικος δὲν ἐδάκρυσεν, ἀλλὰ πόσον κόπον ἐδοκίμασε διὰ νὰ κρατήσῃ καὶ κρύψῃ τὰ δάκρυά του ὅταν ἔμελλε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν μητέρα του, καὶ τῇ εἴπῃ ἐν παντοτεινὸν *ὑγίαινε*, νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ νὰ τὴν ἀπατήσῃ ἀκόμη, ὀμνύων ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ ἐντὸς ὀλίγου μετὰ τοῦ Τηλούη, καὶ ὅτι καὶ οἱ δύο θὰ ὑπήγαινον εἰς τὴν ἀρχαίαν κατοικίαν, διὰ νὰ ἴδωσιν ἂν δύνανται νὰ μετακομίσωσί τι ἐκ τῶν πραγμάτων των.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ.

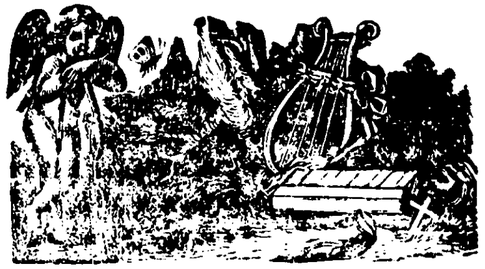

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ.

Μ' ἐκείνην ἂν συναντηθῇς, ἐάν ποτε τὴν ἴδῃς,
Μὴ τῆς πτωχῆς καρδίας μου τὸ μυστικὸν προδίδῃς.
Ποτὲ, ποτὲ μὴ τῆς εἰπῇ τὸ φιλικόν σου στόμα,
Πόσον ἐνθέρμως δι' αὐτὴν αἰσθάνομαι ἀκόμα.
Μὴ πρὸς Θεοῦ· ἐ λόγος σου τὴν Κίρκην θὰ φαιδρύνῃ,
Καὶ ἐντελὴς ἡ νίκη της ἡ ἀσεβὴς θὰ γίνῃ!
Δὲν θέλω θρίαμβον ποτὲ τοιοῦτον νὰ τῆς δώσῃς·
Ὡμίλησα, μ' ἐνόησες, καὶ δὲν θὰ μὲ προδώσῃς...
Εἰπέ την μόνον, ἂν ποθῇς νὰ μὲ εὐχαριστήσῃς,
Κ' ἐκείνην νὰ λυπήσῃς·
Εἰπέ την, ὅτι δι' αὐτὴν οὔτε διανοοῦμαι,
Ὅτι ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς δὲν ἐνθυμοῦμαι,
Εἰπέ την ὅτι ἀγαπῶ παρθένον ἀβροτέραν,
Ὡραιοτέραν της! — Θεὲ, αὐτῆς ὡραιοτέραν;.. —
Ὅτι κ' ἐκείνης μ' ἀγαπᾷ ἐπίσης ἡ καρδία,
Καὶ ὅτι εἶμαι εὐτυχὴς — φρικώδης εὐτυχία! —

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΑΝΤΙΦΑΣΙΣ.

Θέλω, ποθῶ τὸ παρελθόν, διότι εἶν' Ἐκείνη,
Ἐκείνη εἶναι παρελθὸν ἡ λατρευμένη Φρύνη.
Οἴμοι· κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος κ' ἐγὼ δὲν τὸ πιστεύω·
Μαίνομαι — πλὴν τὴν ἀγαπῶ — λυσσῶ — πλὴν τὴν [λατρεύω!
Θέλω συγχρόνως φίλημα καὶ μνῆμα νὰ τῆς δίδω,
Θέλω νεκρὰν νὰ τὴν ἰδῶ καὶ ζῶσαν νὰ τὴν ἴδω·
Μὲ μίαν θέλω τῶν χειρῶν αὐτῶν νὰ τὴν συντρίψω,
Καὶ μὲ τὴν ἄλλην συμπαθῶς τὴν χεῖρά της νὰ [θλίψω...
Μὲ πόθους ἀντιφατικοὺς νὰ τελευτήσω μέλλω,
Ὅ,τι δὲν θέλω ἀγαπῶ, δὲν θέλω ὅ,τι θέλω,
Κ' εἰς τὴν ψυχήν μου μάχεται ὀδύνη κατ' ὀδύνης,
Αἴσθημα κατ' αἰσθήματος, Ἐκείνη κατ' Ἐκείνης!
Ἤθελον καὶ δὲν ἤθελον ποτὲ νὰ τὴν γνωρίσω,
Μακράν της νὰ διέμενα, πλησίον της νὰ ζήσω,
Θέλω τοῦ τάφου τὴν σιγὴν νὰ μὴ τὴν ἐνθυμοῦμαι,
Πλὴν διὰ τοῦτο, δι' αὐτὸ πρὸ πάντων τὸν φοβοῦμαι!

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟΝ

ΤΟΥ

ΚΑΡΡΟΟΥ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια· ἴδε φυλ. 66).

— Ἀλλὰ, Βίλλ, εἶπεν εἷς τῶν φυλάκων, νέος ἰσχυρὸς καὶ εὔκαμπτος, οἱ ἄνθρωποι δὲν ὁμιλοῦν τοιουτοτρόπως. Βλέπων τις τὰ σκοτεινὰ βλέμματά σας καὶ ἀκούων τὰς χονδρὰς λέξεις σας, θὰ ἔλεγεν ὅτι μέλλετε νὰ ἐκτελέσετε φόνον.

Εἰς τὴν λέξιν φόνον, ὁ Βίλλ, ὅστις ἦτο ἐρυθρότατος ὑπὸ ὀργῆς, ὠχρίασεν ὑπερβολικῶς, καὶ ἐφάνη παλαιῶν πρὸς στιγμὴν κατὰ τῶν φλογερῶν παθῶν τῆς φύσεώς του.

— Εἶναι σκληρὸν, εἶπε τέλος μετὰ φωνῆς ἡσυχωτέρας, εἶναι σκληρὸν εἰς τὴν ἡλικίαν μαυ, νὰ ῥιφθῶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου διὰ νὰ ζητήσω τὰ πρὸς ζωάρκειαν!

— Εἶναι ἀληθὲς, ἐπανέλαβεν ὁ φύλαξ, ὅστις ἤρχιζε νὰ συμπαθῇ διὰ τὰ δεινά του· εἶναι ἀληθές· ἀλλὰ δὲν πταίει ὁ Κ. Ζόνστων.

Ὁ Βίλλ ἀπεκρίθη διὰ μειδιάματος δυσπιστίας.

— Πρέπει μόνον τὴν ἀφροσύνην του νὰ κατηγορῇ, εἶπεν ὁ ἐπιστάτης. Ἐὰν θέλῃ νὰ κάμῃ τὴν καλύβην τοῦ κονικλοτρόφου συνεντευκτήριον ἐκείνων ὅσοι συνωμοτοῦσι κατὰ τῆς εὐτυχίας τῆς οἰκογενείας τοῦ βαρώνου, κατὰ τῶν θελήσεών του . . .

— Πῶς τὸ ἠξεύρετε; ἠρώτησεν ὁ Σίδελερ παρατηρῶν αὐτὸν ὑπόπτως. Ἀνωφελὴς ἐρώτησις. Ἠκούσατε εἰς τὴν θύραν, ἐναμφιβόλως; . . . Ἤθελα μόνον νὰ σᾶς ἔβλεπα.

Τὴν φορὰν ταύτην ὁ Βίλλ ἠπατᾶτο εἰς τὴν ὑπόθεσίν του. Ὁ σὶρ Οὐίλλιαμ ἔμαθε τοῦτο παρὰ τοῦ γέροντος Μαρτίνου, ὅστις τὸ εἶπε καὶ εἰς τὸν Ζόε Βέαν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὁ ἐπιστάτης τῷ ἐνεκοίνωσε τὴν αἰτίαν τῆς παύσεώς του, ὁ Σίδελερ δὲν ἔκαμε πλέον οὔτε ἐπίπληξιν οὔτε ἀπειλήν. Μόνον εἶδον εἰς τὰς γωνίας τοῦ στόματός του, ὅτι προσεπάθει νὰ καταστείλῃ μειδίαμα· καὶ ὁ Κ. Ζόνστων, χωρὶς νὰ καλοηξεύρῃ, μετενόησε διότι τῷ ἔδωκε τὴν πληροφορίαν ταύτην.

— Καὶ πότε πρέπει νὰ φύγω; ἐπανέλαβεν ὁ Βίλλ. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἐρωτῶ; ὑποθέτω ὅτι διώκομαι ἀπὸ τὴν καλύβην μου ὡς ἀλώπηξ ἀγρία ἀπὸ τὴν φωλεάν της· ἄλλως, θὰ ἐχάνετο τὸ ἥμισυ τῆς εὐχαριστήσεως. Ἔ λοιπὸν, εἶμαι ἕτοιμος!

— Ὄχι δά· δύνασθε νὰ μείνετε ἀκόμη μίαν ἡμέραν ἢ δύο. Ὁ σὶρ Οὐίλλιαμ δὲν θέλει νὰ σᾶς ἀφαιρέσῃ οὕτω ἀποτόμως τὸ ἄσυλόν σας.

Ὁ Βίλλ ἐμειδίασε πικρῶς.

— Μία ὥρα ἢ δύο θὰ ἀρκέσωσιν, ἐγρύλλισεν· οὔτε κἂν θέλω νὰ ὀφείλω τὴν φιλοξενίαν μιᾶς νυκτὸς εἰς τὴν συγκατάβασιν τοῦ κυρίου σας ἢ ὑμῶν. Οἱ πτωχοὶ σπανίως ἔχουσι πολλὰ πράγματα νὰ λάβωσιν ὅταν τοὺς διώκωσιν ἀπὸ τὴν κατοικίαν των.

Εἰς τὸν αἰνιγμὸν τοῦτον τῆς πτωχείας του, οἱ φύλακες ἐμειδίασαν. Ἤξευρον ὅτι διὰ τῆς φειδωλίας του, διαρκούντων τῶν μακρῶν ἐτῶν καθ' ἃ ἦτο κονικλοτρόφος, ὁ Βίλλ εἶχε καλὸν ἀποθεματικόν.

— Θὰ σᾶς ἀφήσω τὸ κλειδίον ἀπόψε διερχόμενος ἀπὸ τὸ χωρίον. Βέβαια δὲν φοβεῖσθε μήπως λάβω μαζῆ μου τοὺς παλαιοὺς τοίχους;

— Βέβαια ὄχι, Βίλλ, ἀπεκρίθη ὁ ἐπιστάτης· καὶ διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι μόνη ἡ διαγωγή σας ἐβίασε τὸν σὶρ Οὐίλλιαμ νὰ φερθῇ οὕτω πρὸς ὑμᾶς, μὲ διέταξε νὰ σᾶς πληρώσω ἑνὸς ἔτους μισθοὺς ὅταν μοὶ δώσετε τὰς κλεῖδας.

— Καὶ ποῖος εἶναι ὁ διάδοχός μου;

Ὁ Ζόνστων ἐκίνησε τὴν κεφαλήν. Δὲν τὸν ἤξευρεν ἢ δὲν ἤθελε νὰ τὸν ὀνομάσῃ.

Μόλις ἀνεχώρησεν ὁ ὀχληρὸς ἐκεῖνος ἐπισκέπτης καὶ ὁ πρώην κονικλοτρόφος ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ καθίσματός του καὶ ἔκλεισεν ἔσωθεν διὰ μοχλοῦ τὴν θύραν τῆς καλύβης. Ὅταν ἔμεινε μόνος, ἔδωκεν ἐλευθέραν ἔξοδον εἰς τὸ δηλητήριον τὸ ἐπὶ πολὺ κρατούμενον ἐν τῇ καρδίᾳ του, καὶ ἐξεδήλωσε τὴν λύσσαν του διὰ τρομερῶν βλασφημιῶν κατὰ τοῦ κυρίου του. Τύραννος καὶ τρελλὸς, τοιαῦτα ἦσαν τὰ ἠπιώτερα τῶν ἐπιθέτων τὰ ὁποῖα τῷ ἐπεδαψίλευσεν. Ὅταν δὲ αἱ μακρότεραι σκιαὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνήγγειλον τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ἤρχισε νὰ κάμῃ τὰς

πρὸς ἀναχώρησιν ἑτοιμασίας. Ἡ πρώτη του φροντὶς ἦτο νὰ παραγεμίσῃ διά τινων ἀναγκαίων ἀντικειμένων πήραν τινὰ τὴν ὁποίαν ἐξεκρέμασεν ἀπὸ τὸν τοῖχον. Ἤναψεν ἀκολούθως λυχνίαν, καὶ, μολονότι ἦτο ἀκόμη ἡμέρα, ἔκλεισε προσεκτικῶς τὰ παραθυρόφυλλα.

Πεπεισμένος ὅτι οὐδὲν ἀδιάκριτον βλέμμα ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τί ἔκαμνεν, ὁ Βιλλ Σίδελερ, ἀφοῦ ἀνεζήτησεν ἐπί τινα χρόνον εἰς μίαν γωνίαν, ἔσυρε λαβίδα σιδηρᾶν, καὶ ἤρχισε νὰ ἐγείρῃ τὸν λίθον ὅστις ἐσχημάτιζε τὴν ἑστίαν τῆς καλύβης. Ὅσον καὶ ἂν ἦτο ῥωμαλαῖος, τῷ ἐχρειάσθησαν ἀγῶνες ἐπανειλημμένοι πρὶν ἐπιτύχῃ. Ὁ λίθος ἀνετράπη τέλος ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, σβύνων ἐν τῇ πτώσει του τοὺς ὀλίγους δαυλοὺς οἵτινες ἔκαιον ἀκόμη ἐν τῇ ἑστίᾳ.

— Ἰδοὺ ἔσβυσεν! ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς πλήρους μελαγχολίας· ἰδοὺ ἔσβυσεν! Ὁ Θεὸς ἠξεύρει πότε καὶ ποῦ ἡ οἰκιακή μου ἑστία θὰ ἀνάψῃ ἐκ νέου! Ἐὰν δὲν ἦτο ὁ σὶρ Οὐίλλιαμ, θὰ εἶχα ἴσως φαιδρὰν κατοικίαν, γυναῖκα ἥτις θὰ μὲ ἠγάπα, τέκνα τὰ ὁποῖα θὰ ἀνερρίχῶντο εἰς τὰ γόνατά μου καὶ θὰ μὲ ἐκάλουν πατέρα! . . . Πᾶ! προσέθηκε μετὰ γέλωτος μυκτηριστικοῦ, ἰδοὺ ὁ γέρων λύκος παραλογίζεται! Ἐὰν τὰ εἶχα, δὲν θὰ μὲ ἠγάπων ποτέ! ποτὲ, ποτέ! Ἐγεννήθην διὰ νὰ ζήσω καὶ ἀποθάνω μόνος!

Ἐν τῇ πικρίᾳ τῆς ἀπομονώσεώς του, ὁ ἀτυχὴς ἐλησμόνει ὅτι ὤφειλε τὴν δυστυχίαν του εἰς τὰς κακὰς πράξεις του.

Ἤρχισε νὰ συρίζῃ, ὡς διὰ νὰ ἀποσείσῃ πᾶσαν σκέψιν, ἐγονυπέτησε πρὸ τῆς κρύπτης τὴν ὁποίαν ἤνοιξε καὶ ἔσυρεν ἐξ αὐτῆς σάκκον ἐκ δέρματος δορκάδος ἀκατεργάστου, μεστοῦ χρημάτων, καὶ δέσμην ἐπιστολῶν. Ὅταν ἔλαβε τὴν δέσμην ταύτην, ἓν μικρὸν χαρτίον διπλωμένον ἔπεσεν ἐξ αὐτῆς. Τὸ ἔλαβε, τὸ ἤνοιξεν, ἀλλὰ δὲν εὗρεν εἰμὴ πλόκαμον τριχῶν. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν τὸν εἶχε παρατηρήσει, καὶ ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην του τὸν παρελθόντα χρόνον καὶ τὰ αἰσθήματα καρδίας ὀλιγώτερον διεφθαρμένης.

— Δυστυχὴς κόρη! εἶπε στενάζων· δυστυχὴς κόρη! Ὕστερον ἀπὸ ὅλα, ἴσως ἦτο εὐτυχία διὰ σέ. Ὡς γίγας ὅστις συντρίβει τὸ λευκόῖον τὸ ὁποῖον θέλει νὰ δρέψῃ, ὁ σιδηροῦς χαρακτήρ μου σὲ συνέτριψε!

Ταῦτα εἰπὼν, ἔθεσε τὴν δέσμην τῶν ἐπιστολῶν καὶ τὰς οἰκονομίας τῆς μονήρους ζωῆς του εἰς τὸ βάθος τοῦ δισακκίου, καὶ μετὰ μίαν ὥραν, ἐγκατέλειπε τοὺς τόπους ἐκείνους, μὴ ἀμελήσας ὅμως νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἐπιστάτην διὰ νὰ λάβῃ τοὺς μισθοὺς ἑνὸς ἔτους τοὺς ὁποίους τῷ ὑπεσχέθησαν.

Καιρὸς ἤδη νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν πληγωμένον τοῦ Βουνκαλὼρ-Χάλλ.

Ἡ ἀπώλεια αἵματος εἶχεν ἀποδιώξει τὸν πυρετὸν καὶ διαλύσει τὰ ἀποτελέσματα τοῦ μεθυστικοῦ ποτοῦ τοῦ δοθέντος ὑπὸ τοῦ χὰν εἰς τὸν Μίραν-Ἄφαξ, καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν, οἱ ἰατροὶ διεκήρυξαν ὅτι ἦτο ἐκτὸς παντὸς ἀμέσου κινδύνου. Αἱ ὀδύναι τοῦ σώματός του ἦσαν μηδὲν παραβαλλόμεναι πρὸς ἐκείνας τοῦ ὑπερηφάνου πνεύματός του. Ἠθικῶς ἦτο βαθύτερον πληγωμένος μὴ δυνάμενος νὰ κακοποιήσῃ. Χιλιάκις κατηράσθη τὴν χεῖρα ἥτις, πρῶτον ἤδη, ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ· καὶ ὁ θρίαμβος τοῦ ἀντεραστοῦ του τὸν ἐβασάνιζεν.

Ὁ χὰν δὲν τὸν ἄφινεν, ἀλλὰ μολονότι ὁ Μίραν ἐδέχθη τὰς ὑπηρεσίας του, ὑφίστατο προφανῶς αἴσθημά τι στενοχωρίας μεταξύ των. Ὁ Ἰνδὸς εἶχεν ἀόριστόν τινα ἰδέαν ὅτι ὁ γέρων τῷ ἔκαμεν ἀπιστίαν. Ὅταν ἐσκέπτετο σπουδαιότερον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀπώθει τὴν ἰδέαν ταύτην ὡς ἀπίθανον, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον· ἀλλὰ τῷ ἐπανήρχετο πάντοτε.

Ὅταν ὁ χὰν ἐξῆλθε διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ ὀλίγον δροσερὸν ἀέρα, τὸν πρῶτον τὸν ὁποῖον συνήντησεν ἦτο ὁ Βιλλ Σίδελερ ὅστις τὸν ἐπληροφόρησε πῶς ἀπεπέμφθη.

Ὁ ἀρνησίθρησκος τῷ ἐνεχείρισε βαλάντιον, βέβαιος ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου προελάμβανε τοὺς σκοποὺς τοῦ κυρίου του.

— Καὶ πῶς εἶναι; ἠρώτησεν ὁ ληστὴς λαμβάνων τὸν χρυσόν.

— Καλλίτερα, πολὺ καλλίτερα.

— Ἐὰν ἤξευρεν ὅ,τι ἠδυνάμην νὰ τῷ εἴπω, ἴσως θὰ ἐγίνετο ἐντελῶς καλά.

— Καὶ τί ἔχετε νὰ τῷ εἰπῆτε;

— Τοῦτο εἶναι τὸ μυστικόν μου. Κατορθώσατε μόνον νὰ λάβω μετ' αὐτοῦ συνέντευξιν, καὶ ἐὰν ἰδῆτε ὅτι δὲν εἶμαι χρήσιμος εἰς τίποτε, μὴν ἐμπιστεύεσθε πλέον εἰς τὸν Βιλλ Σίδελερ.

Ὁ χὰν ἐδίστασεν ἐπ' ὀλίγον· ἔβλεπεν

ὅτι ἦτο ἐπίσης ἐπικίνδυνον νὰ ἀρνηθῇ καθὼς καὶ νὰ συγκατατεθῇ· διότι ἐὰν ὁ ἀχρεῖος ἐκεῖνος ἦτο ἀποφασισμένος νὰ λάβῃ συνέντευξιν μετὰ τοῦ Μίραν, ἠδύνατο μὲν ὁ χὰν νὰ τὴν ἀναβάλῃ, ἀλλ' οὐχὶ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ ὁριστικῶς.

— Τί φοβεῖσθε, ἠρώτησεν ὁ Βὶλλ παρατηρῶν αὐτὸν μὲ ὕφος ὕποπτον. Μὲ ἀκούετε ἤδη· μὲ ὁμιλεῖτε εἰς καθαρὰν ἀγγλικὴν, καὶ ἤκουσα ὅτι, ὅταν ὁ νέος κύριός σας ἐπληγώθη, ἐπανεύρετε αἴφνης εἰς τὸ στόμα σας τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν· ἐνῷ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα, εἰς τὴν καλύβην, ἐλαλεῖτε τὰ παράδοξα ἐκεῖνα κορακιστικά σας. Χούμ! ἐψιθύρισεν, ἴσως θὰ εὕρω τὴν κλεῖδα τοῦ μυστικοῦ σας! καὶ ὑποπτεύω πολλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα οὔτε κὰν σκέπτονται οἱ ἄλλοι.

— Ἀληθῶς! Τότε λοιπὸν θὰ κάμετε καλὰ νὰ φυλάξετε τὰς ὑποψίας σας διὰ τὸν ἑαυτόν σας.

— Διατί;

— Ἐπειδὴ ὑπάρχουν ἐπίσης εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι τοσοῦτον ὀλίγον δισταγμὸν θὰ αἰσθανθῶσι διὰ νὰ σᾶς ἀφαιρέσωσιν ἐκ μέσου, ὅσον ἐγὼ νὰ συντρίψω ἔχιδναν τὴν ὁποίαν ἀπαντήσω εἰς τὴν διάβασίν μου.

— Ὑποθέτω ὅτι καὶ ὑμεῖς εἶσθε εἷς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τούτων.

— Βέβαια.

— Καὶ πῶς θὰ τὸ κατορθώσῃς; ἠρώτησεν ὁ κακοῦργος μὲ ὕφος ἄγριον. Νομίζω ὅτι ἔχω ἐπίσης ἰσχυρὸν βραχίονα ὡς σὺ, τὸ βλέμμα ἐπίσης ταχὺ καὶ τὴν χεῖρα ἐπίσης στερεάν... Θέλεις νὰ δοκιμάσῃς;

— Δὲν θὰ κινήσω οὔτε χεῖρα, οὔτε βραχίονα διὰ νὰ σὲ συντρίψω, ἀπεκρίθη ὁ ἀρνησίθρησκος μετὰ περιφρονήσεως. Θὰ ὑπάγω ἁπλῶς εἰς τὸν πλησιέστερον δικαστικὸν ἄρχοντα καὶ θὰ τῷ διακοινώσω ὅτι, πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν, ὁ Βὶλλ Σίδελερ, νύκτα τινὰ σεληνοφεγγῆ, ἐφάνη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ χειμάρρου, πλησίον τῆς ἄκρας τοῦ Καρρόου, συνοδευόμενος ὑπὸ κόρης παράφρονος ἥτις τὸν ἠγάπα, ἥτις ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν... καὶ ἥτις ἠπατήθη!

— Δαίμων! ἐψιθύρισεν ὁ κακοῦργος.

— Καὶ ὅτι ἐπέστρεψε μόνος! Θὰ εἰπῶ ἐπίσης νὰ ἐρευνήσωσιν εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας, καὶ...

— Σιῶπα! ἀνέκραξεν ὁ ἄθλιος πίπτων γονυπετὴς καὶ καταπτοηθεὶς ἀπὸ τὴν αἰφνιδίαν ταύτην ἀποκάλυψιν· σιῶπα καὶ θὰ ἐκτελέσω τὰς διαταγάς σου, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι... Ἠξεύρω, προσέθηκε βλέπων αὐτὸν μετ' ἐκπλήξεως καὶ τρόμου, ὅτι ἔπεσα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δαίμονος! Μὲ ἐστενοχώρησεν ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα εἰς τὴν μεμονωμένην καλύβην τῆς κοιλάδος... καὶ ἤδη ἔρχεται νὰ μὲ ζητήσῃ!

— Πολὺ δυνατόν!

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ πεισθῶ! Πρέπει νὰ μὴ μοῦ μένῃ καμμία ἀμφιβολία. Ἔστω καὶ νὰ διαρραγῶσι τὰ ὦτά μου εἰς τὸν ἦχον τοῦτον, σὲ προκαλῶ νὰ προφέρῃς τὸ ὄνομα τῆς...

— Τῆς Μαρίας Φραγκλίνου!

— Εἶναι ὁ διάβολος! ἀνέκραξεν ὁ Βὶλλ ἐγειρόμενος δι' ἑνὸς πηδήματος· εἶναι ὁ διάβολος! Τέλος πάντων ἐπιάσθην!

— Ἀπὸ τοὺς ἰδίους σου φόβους, ἀνόητε! εἶμαι θνητὸς καθὼς σύ!

Ὁ ἄθλιος, καταπληχθεὶς, ἔτεινε τὴν χεῖρα διὰ νὰ ἐγγίσῃ τὸν ἀρνησίθρησκον, ὡς θέλων νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ὑπάρξεώς του.

— Εἶναι ἀληθές!.... εἶναι ἀληθές! εἶπε.

— Τώρα ἀκολουθήσατέ με εἰς τὴν οἰκίαν, ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία σας. Ἐὰν ὁ Μίραν-Ἄφαξ θέλῃ νὰ σᾶς ἰδῇ, θὰ σᾶς εἰσάξω εἰς τὸ δωμάτιόν του· ἐὰν δὲ δὲν θέλῃ, τότε πρέπει νὰ ἀναχωρήσετε ἀμέσως.

— Συμφωνῶ. Δὲν θὰ μὲ προδώσετε;

— Ἄφρων! ἐὰν εἶχα τοιοῦτον σκοπὸν, νομίζεις ὅτι θὰ σὲ εἰδοποίουν; Ὄχι· τὸ βῆμά μου εἶναι χωρὶς κρότον ὡς τὸ βῆμα τῆς δικαιοσύνης. Ὡς ἡ χείρ της, ἡ χείρ μου εἶναι σιδηρᾶ· καὶ τὰ κτυπήματά μου εἶναι θανάσιμα!

Χωρὶς νὰ περιμένῃ διὰ νὰ ἰδῇ ἐὰν ὁ κονικλοτρόφος τὸν ἠκολούθει, ἐστράφη καὶ διεύθυνε τὰ βήματά του πρὸς τὸ Βουνκαλὼρ-Χάλλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ'.

Ὁ χὰν εἰσερχόμενος εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Μίραν-Ἄφαξ μετὰ τὴν συνδιάλεξίν

του μετὰ τοῦ κονικλοτρόφου, ἐπληροφόρησε τὸν μαθητευόμενόν του περὶ τῆς ἐν τῷ κήπῳ συνεντεύξεώς του μετὰ τοῦ Βὶλλ Σίδελερ, τῆς ἀποπομπῆς τοῦ ἀθλίου ὑπὸ τοῦ Οὐΐλλιαμ Μομβράϋ, καὶ τῆς ἐπιθυμίας τὴν ὁποίαν ἐξέφρασε νὰ τὸν ἰδῇ.

— Εἰσάξατέ τον ἀμέσως! ἀνέκραξεν ὁ Μίραν μετὰ σπουδῆς, καὶ εἰπέτε εἰς τὸν συνταγματάρχην Μομβράϋ ὅτι θέλω νὰ τὸν ἰδῶ.

Ὁ τόνος δι' οὗ ἡ διαταγὴ αὕτη ἐδόθη δὲν ἐπεδέχετο ἀπάντησιν. Ὁ χὰν ἐξῆλθε δυσηρεστημένος, διότι προεβλέπεν ὅτι ἡ συνέντευξις αὕτη θὰ εἶχε λυπηρὰς συνεπείας. Ἤξευρεν ὅτι, μολονότι ὁ νέος μαθητευόμενός του ἦτο ἀνίκανος νὰ πράξῃ συγγνωστὰ ἐγκλήματα, ἐν τούτοις τὸ πάθος ἡ ζηλοτυπία, ἡ προσβληθεῖσα ὑπερηφάνεια ἠδύναντο νὰ τὸν παρασύρωσιν εἰς μεγάλα ἀτοπήματα. Ἦτο ἐκ τῶν ἀκρατήτων ἐκείνων χαρακτήρων οἵτινες ὁρμῶσιν ἐνίοτε κατακέφαλα ἐντὸς ἡφαιστείου, ἀλλὰ δὲν πίπτουσι ποτὲ εἰς κοινὴν ἐνέδραν.

— Πάντοτε οὕτως ἔχει, εἶπεν· ἡ ἐκδίκησις μόλις εἰσέλθῃ εἰς τὴν καρδίαν, εὐθὺς ὁ ἐμπνέων αὐτὴν δαίμων θέτει εἰς τὴν διάθεσίν σας τὸ ὄργανον τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ τὴν ἱκανοποιήσῃ!

Μετά τινας στιγμὰς, ὁ χὰν εἰσῆλθε πάλιν μετὰ τοῦ Βὶλλ Σίδελερ. Τὰ αἰσθήματα τῆς ἐκπλήξεως καὶ τοῦ τρόμου τὰ διεγερθέντα ὑπὸ τῶν ἀπαισίων ὑπαινιγμῶν τοῦ ἀρνησιθρήσκου ὑπεχώρησαν εἰς ἔκφρασιν πονηρίας καὶ εὐχαριστήσεως ἀρκετὰ καταφανοῦς ἐπὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ κονικλοτρόφου, ὅταν ἦλθεν ἀπέναντι τοῦ νέου Ἰνδοῦ τοῦ ὁποίου τὴν γενναιοδωρίαν πολλάκις ἤδη ἔλαβε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δοκιμάσῃ. Τὸν ἐθεώρει ὡς τυχοδιώκτης θεωρεῖ μεταλλεῖον χρυσοῦ κείμενον ὑπὸ τοὺς πόδας του.

— Ἔ λοιπὸν! εἶπεν ὁ Μίραν, μὲ φέρετε εἰδήσεις περὶ τῆς Ζάρας;

Ὁ χὰν ἐξεπλάγη· δὲν ἤξευρεν ὅτι ὁ κονικλοτρόφος ἦτο τόσον προχωρημένος εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κυρίου του.

Ἐκεῖνος πρὸς ὃν ἀπευθύνετο ἡ ἐρώτησις αὕτη ἔρριψε βλέμμα ταχὺ κατὰ πρῶτον ἐπὶ τοῦ πληγωμένου, ἔπειτα ἐπὶ τοῦ χάν. Ὁ πρῶτος ἐνόησεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ μείνῃ μόνος μετ' αὐτοῦ.

— Ζητήσατε τὸν συνταγματάρχην, εἶπε, καὶ ὅταν ἔλθῃ, μείνατε εἰς τὸν ἀντιθάλαμον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ διαδρόμου, διὰ νὰ ἐμποδίσετε πᾶσαν ὀχληρὰν διακοπήν.

Ὁ χὰν ἐμειδίασε πικρῶς ἐξερχόμενος τοῦ δωματίου, διότι ἠσθάνετο ὅτι ὁ νέος, τὸν ὁποῖον ἠγάπα καὶ ἐθεώρει ὡς υἱὸν ἀπὸ τῆς νηπιότητος, δὲν εἶχε πλέον εἰς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην. Ἦτο ἀσύνετον ἐκ μέρους τοῦ Μίραν, γνωρίζοντος τὸν χαρακτῆρα τοῦ μέντορός του, νὰ διαρρήξῃ τοὺς τελευταίους δεσμοὺς οἵτινες τὸν συνέδεον μετ' αὐτοῦ.

— Ἤδη, εἶπε, τὰς εἰδήσεις σας;

Ὁ Σίδελερ ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου του χάρτην κεκαλυμμένον μὲ χαρακτῆρας ἀνατολικοὺς πολὺ πεπυκνωμένους. Ἦτο γράψιμον τῆς τροφοῦ. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Μίραν ἠκόντισαν ἀστραπὰς διατρέχοντες τὰς γραμμὰς ταύτας, καὶ περιεστράφη ἐπὶ τῆς στρωμνῆς του ὡς πάνθηρ πληγωθείς.

— Πότε ἐλάβετε τοῦτο; ἠρώτησε μὲ ὀδόντας συνεσφιγμένους.

— Μίαν ὥραν περίπου πρὶν τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἐπιστάτου εἰς τὴν καλύβην μου. Ἔχασα τὴν θέσιν μου, τὴν κατοικίαν μου, καὶ τὰ πάντα διότι ὑπηρέτησα ὑμᾶς καὶ τὸν ταγματάρχην Μομβράϋ.

— Θὰ σοῦ εὕρω θέσιν. Δὲν θὰ ἐπιτρέψω ὥστε σκύλος ὁ ὁποῖος ἔγλυψε τὴν χεῖρά μου νὰ χάσῃ τὴν τροφήν του.

Ὁ Βὶλλ Σίδελερ ἐμειδίασεν· ὑπώπτευεν ἤδη τὸ εἶδος τῆς θέσεως διὰ τὴν ὁποίαν προωρίζετο, καὶ ἡ καρδία του ἠγάσθη, διότι ὑπέσχετο εἰς ἑαυτὸν νὰ κορέσῃ τὸ ἰσχυρώτερον τῶν παθῶν, τὴν ἐκδίκησιν.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰσῆλθεν ὁ συνταγματάρχης Μομβράϋ· ἡ φυσιογνωμίατου ἐφάνη ταραχθεῖσα ὀλίγον ὅταν συνήντησε τὸ βλέμμα τοῦ κονικλοτρόφου.

— Σεῖς ἐδώ; εἶπε.

— Ποῦ θέλετε νὰ εἶμαι; ἀπήντησεν ὁ κακοῦργος μὲ ἦθος ἄγριον. Ἐξωρίσθην ἀπὸ τὴν κατοικίαν μου παρ' ἐκείνου τοῦ τρελλοῦ, τοῦ ἀδελφοῦ σας· ἐδιώχθην ὡς γέρων σκύλος ἄχρηστος· καὶ ὅλα αὐτὰ ἐξ αἰτίας σας.

— Ἐπροδώσατε;...

— Οὔτε λέξιν, οὔτε συλλαβὴν, διέκοψεν ὁ Βὶλλ, ἀποκρινόμενος εἰς τοὺς φόβους μᾶλλον ἢ εἰς τὰς λέξεις τοῦ συνταγμα-

τάρχου· δύναταί τις νὰ μοῦ ἀποσπάσῃ ὅλα τὰ μέλη πρὶν μὲ ἀποσπάσῃ τι. Εἶμαι πιστὸς ὡς χάλυψ εἰς ὅσους μὲ τιμῶσι διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης των!

Μὲ εὐστροφίαν ταχυνομένην μᾶλλον ἢ βραδυνομένην ὑπὸ τῆς ὀργῆς, ὁ Μίραν ἐπληροφόρησε τὸν σύμμαχόν του ὅτι ὁ σὶρ Οὐΐλλιαμ Μομβράϋ ὄχι μόνον συγκατετέθη εἰς τὴν μέλλουσαν ἕνωσιν τῆς ἀνεψιᾶς του μετὰ τοῦ ἀγενοῦς ἐραστοῦ της, ἀλλ' ὅτι, διὰ τῆς παρὰ τῷ ὑπουργῷ ἐπιῤῥοῆς του, ἐπρομήθευσεν εἰς τοῦτον θέσιν ἀκολούθου πρεσβείας παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Νεαπόλεως· ὅτι προσεκάλεσεν ἀπὸ τὴν πόλιν ἕνα συμβολαιογράφον διὰ νὰ συντάξῃ τὴν διαθήκην του, καὶ ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Ἐῤῥῖκος Ἄσθων καὶ ὁ Βάλτερ ἔμελλον νὰ ἀναχωρήσωσιν ὁμοῦ διὰ τὰ ταξειδιά των.

— Ἤξευρα ἤδη τὴν τελευταίαν ταύτην εἴδησιν, ἀπήντησεν ὁ συνταγματάρχης. Ὁ ἀδελφός μου μοὶ ἐγνωστοποίησε σήμερον τοὺς σκοπούς του.

— Καὶ συγκατετέθητε;

— Τί ἠδυνάμην νὰ κάμω; Ἐξαρτῶμαι ὁλοκλήρως ἀπὸ τὸν σὶρ Οὐΐλλιαμ. Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν νέων, εἶμαι μᾶλλον εὐχαριστημένος ἢ λυπημένος, διότι ἡ ἀναχώρησίς των θὰ μᾶς ἀφήσῃ ἐλευθέρους εἰς τὰς πράξεις μας... ὑποθέτω ὅτι αἱ πληροφορίαι σας προέρχονται ἐκ τῆς τροφοῦ.

Ὁ Ἰνδὸς τῷ ἔτεινε τὸν χάρτην τὸν ὁποῖον ὁ Βὶλλ τῷ ἐνεχείρησεν ἐκ μέρους τῆς Ζάρας.

— Δύνασθε νὰ ἐμπιστευθῆτε εἰς αὐτήν;

— Θὰ τῇ ἐμπιστευόμην καὶ τὴν ζωήν μου. Ἡ ἀφοσίωσίς της εἰς τὴν εὐδαιμονίαν μου καὶ εἰς τὰ συμφέροντά μου δὲν ἔχει ὅρια. Τὰ πάντα ἐπιχειρεῖ διὰ νὰ μὲ ἰδῇ σύζυγον τῆς Ἕλλεν, καὶ θὰ κατεφρόνει καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον διὰ νὰ κατορθώσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἑνώσεως ταύτης.

— Εἶσθε εὐτυχὴς ἔχοντες κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τοιαύτην σύμμαχον εἰς τὸ φρούριον.

— Διατί;

— Διότι θὰ δυνηθῇ νὰ μᾶς εἰπῇ πότε θὰ γίνῃ ἡ διαθήκη, καὶ νὰ μᾶς ἀναγγείλῃ τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ συμβολαιογράφος θὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ Καῤῥόου.

Ἐπί τινας στιγμὰς, ὁ Μίραν καὶ ὁ συνταγματάρχης παρετηρήθησαν ἐν σιωπῇ· δὲν εἶχον ἀνάγκην λόγων διὰ νὰ ἐννοήσωσιν ἀλλήλους.

— Τί ὄφελος νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν διαθήκην ταύτην, ἠρώτησεν ὁ Μίραν χαμηλοφώνως.

— Ὄφελος μέγιστον. Ἅπαξ γνωσθέντα τὰ σχέδια ἐχθροῦ τινος κατεστράφησαν κατὰ τὸ ἥμισυ. Ὁ σὶρ Οὐΐλλιαμ δύναται, ἐν περιπτώσει θανάτου, νὰ ἀφήσῃ τὴν ἀνεψιὰν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ σφραγιδοφύλακος, ἢ νὰ δώσῃ τὴν ὁριστικὴν συγκατάθεσίν του εἰς τὸ μετὰ τοῦ Ἐῤῥίκου Ἄσθωνος συνοικέσιον· εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, πρέπει νὰ ἀποβάλλετε πᾶσαν ἐλπίδα νὰ τὴν ἐξουσιάσετε.

— Νὰ ἀποβάλω πᾶσαν ἐλπίδα; ποτέ! ποτέ! Καὶ εἰς εἰρκτὴν ἐὰν ῥιφθῶ, καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς ἐὰν βυθισθῶ, πάλιν ἡ ἐλπὶς αὕτη θὰ μὲ ὑποστηρίζῃ· καὶ εἰς τὰ ἔσχατα ὅρια τῆς κτίσεως ἐὰν ναυαγήσω πάλιν θὰ μὲ χρησιμεύσῃ ὡς πολικὸς ἀστὴρ διὰ νὰ ὁδηγῇ τὰ βήματά μου. Εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀψηφήσω ὅλους τοὺς κινδύνους, νὰ καταφρονήσω ὅλα τὰ ἐμπόδια. Οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι δὲν δύνανται νὰ καταπτοήσωσι τὸν ἄθρωπον ὅστις περιφρονεῖ τοὺς νόμους τοῦ θεοῦ!... Τί πρῶτον θὰ πράξωμεν;

— Νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν κατοχὴν τῆς διαθήκης, εἶπεν ὁ πειρασμός. Ὑπαρχούσης τῆς πράξεως ταύτης μεταξὺ τῶν χειρῶν μου, ἐὰν ὁ ἀδελφός μου ἀπέθνησκε (ὄχι ὅτι προβλέπω τοιοῦτον δυστύχημα), θὰ εἶμαι ὁ κηδεμὼν τῆς Ἕλλεν, μὲ δικαίωμα ἀπόλυτον νὰ διαθέτω αὐτὴν καὶ τὴν χεῖρά της... Ἀλλὰ τοῦτο, προσέθηκε μὲ τόνον προσπεποιημένης ἀδιαφορίας, εἶναι ματαία συνομιλία. Ὁ σὶρ Οὐΐλλιαμ θὰ ζήσῃ ἀναμφιβόλως ἀρκετὰ διὰ νὰ ἰδῇ ἐπανερχόμενον τὸν εὐνοούμενόν του, ἅμα ἡ ἐπιῤῥοή του τῷ προμηθεύσῃ βαθμὸν ἐπιτρέποντα εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς τοῦ στρατηγοῦ Δεβέρ.

Σταγόνες ψυχροῦ ἱδρῶτος ἐμαργαροῦντο ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Μίραν, ἐνῷ παρετήρει διαδοχικῶς τὸν συνταγματάρχην καὶ τὸν Βὶλλ Σίδελερ, ὅστις, καθήμενος ἐπὶ σωροῦ προσκεφαλαίων εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δωματίου, τὸν παρετήρει μετὰ προσοχῆς· Ὁ συνταγματάρχης Μομβράϋ τῷ ἐφαίνετο ὡς ὁ μέγας πειρασμὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ὁ κονικλοτρόφος ὡς ὁ δαίμων ὁ ἐπιφορτισμένος τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κακῶν παρακινήσεων.

— Ἀφήσατέ μας, εἶπε μετὰ βεβιασμένης ἡσυχίας· πρέπει νὰ ὁμιλήσω μόνος μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου· οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους θὰ τῷ εἰπῶ δὲν πρέπει νὰ ἔχωσι μάρτυρας.

— Ἂς παύσουν αἱ δικαιολογήσεις, ἀκριβὲ νέε μου φίλε, ἀπεκρίθη ὁ συνταγματάρχης. Οὐδόλως ἐπιθυμῶ νὰ ἐπεμβῶ εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην σας. Αὐτὸς εἶναι ἄνθρωπος εἰς τὴν πίστιν τοῦ ὁποίου βεβαιῶ ὅτι δύναταί τις νὰ βασισθῇ. Κανένα δὲν γνωρίζω τόσῳ ἐχέμυθον ὅσῳ καὶ ἀποφασιστικόν.

Εἰπὼν ταῦτα ἐξῆλθε τοῦ δωματίου τονίζων ᾄσμά τι εὐνοούμενον τοῦ τελευταίου μελοδράματος.

Ὁ Μίραν καὶ ὁ πρώην κονικλοτρόφος συνδιελέχθησαν ἐπὶ μακρὸν χαμηλῇ τῇ φωνῇ. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ νέου Ἰνδοῦ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον εἰς ζωγράφον ἢ εἰς γλύπτην θέλοντα νὰ παραστήσῃ τὸν Σατανᾶν κατὰ τὴν ὥραν τῆς πτώσεώς του· ἡ ἀπελπισία καὶ τὰ κακὰ πάθη τὰ ὁποῖα κατασχίζουσι τὴν καρδίαν ἐπάλαιον ἐντὸς αὐτοῦ κατὰ τῆς ἀρετῆς ἀνθισταμένης εἰσέτι, ἀλλ' ἤδη κατὰ τὸ ἥμισυ ἡττημένης· οἱ χαρακτῆρες τοῦ Βὶλλ Σίδελερ, ἐξ ἐναντίας, χαρὰν μόνον ἐπρόδιδον κτηνώδη ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς ἐκπληρώσεως τέλος πάντων τῶν ἐκδικητικῶν σχεδίων τὰ ὁποῖα ὑπέκρυπτε πρὸ τοσούτου χρόνου.

— Θὰ τὸ κάμω, εἶπεν, ἔστω καὶ ἐὰν ἔβλεπα τὸν τάφον ἀνοικτὸν ὑπὸ τοὺς πόδας μου, ἢ τὸν δήμιον ὄρθιον εἰς τὸ πλευρόν μου!

Ὁ Μίραν τῷ ἔδειξε βαλάντιον πλῆρες κείμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Λάβετέ το, τῷ εἶπεν, ὡς ἀῤῥαβῶνα τῶν ὑποσχέσεών μου.

Ὁ ἄθλιος τὸ ἔδραξεν ἀπλήστως, τὸ ἐστάθμισεν εἰς τὴν παλάμην του, ὡσεὶ θέλων νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ περιεχόμενον, ἔπειτα τὸ ἀφῆκε νὰ ὀλισθήσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ σάκκου του.

— Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαθήκην, προσέθηκεν ὁ νέος Ἰνδὸς μὲ τόνον ἀηδίας τὸν ὁποῖον δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ ὁλοσχερῶς, ἡ Ζάρα θὰ σᾶς εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς ὥρας καὶ τῆς στιγμῆς.

Ὁ Σίδελερ ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς σημεῖον ὅτι ἐνόησε.

— Διὰ τὰ λοιπά...

Ἡ φωνὴ ἔλειψεν ἀπὸ τὸν Μίραν, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ.

— Θὰ εὕρω καὶ τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον, εἶπεν ὁ πρώην κονικλοτρόφος, αἰσθανόμενος ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ὁμιλήσῃ τις σαφέστερον.

Ὁ Βὶλλ Σίδελερ ἐξῆλθε μὲ ἦθος μεγαλαυχοῦντος· ἦτο ὑπερήφανος διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην μὲ τὴν ὁποίαν τὸν περιέβαλλον καὶ ᾐσθάνετο ὑπεροψίαν διότι εἶχε τοιοῦτον συνένοχον. Ἀλλὰ, ἐνῷ διέσχιζε τὴν μαρμαρίνην στοὰν, ἡ εὐθυμία του ἔλαβε κατάχυσμα αἰφνίδιον. Συνήντησε τὸν χάν, τοῦ ὁποίου τὸ ψυχρὸν καὶ εἰρωνικὸν βλέμμα ἐπάγωσε τὸ αἷμά του. Ἐν τῷ βλέμματι τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ὑπῆρχέ τι προξενοῦν τρόμον.

— Εἰκάζω, εἶπεν ὁ ἐξομότης, ὅτι ἐλάβετε τὴν ἀμοιβὴν τῆς ὑπηρεσίας σας. Ὁ Μίραν-Ἅφαξ πληρόνει γενναίως.

— Εἶναι ἀληθὲς, ἐψιθύρισεν ὁ πρώην κονικλοτρόφος.

— Τὰς προηγουμένας καὶ τὰς μελλούσας ὑπηρεσίας, προσεθήκεν ὁ χάν.

— Ἴσως ὁμιλεῖτε ἐκ πείρας; ἀπήντησεν ὁ Βὶλλ μὲ ὕφος κυνικὸν, διότι ἤρχισε νὰ ἐπανέρχεται τὸ θάῤῥος του.

— Ἴσως!

— Λοιπόν! δὲν ἔχω ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθω εἰς ἔριδας μαζῆ σας. Ὁ κύριός σας μὲ εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ μὲ συνοδεύσετε μέχρι τῆς θύρας τοῦ κήπου τοῦ σὶρ Ζάσπερ, μήπως ὑπηρέτης τις, βλέπων με, ἀρχίσῃ νὰ μὲ ἐξετάζῃ. Ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι εἶσθε πολὺ σημαντικὸν ὑποκείμενον καὶ δὲν θὰ καταδεχθῆτε νὰ συνοδεύσετε ἄνθρωπον ἁπλοῦν καὶ βάναυσον ὡς ἐμέ.

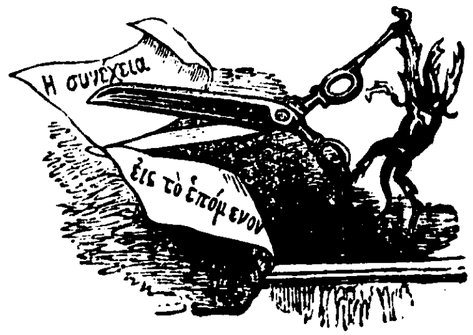

Ὁ ἔρως εἶναι πτηνὸν ᾄδον εἰς τὴν καρδίαν τῶν γυναικῶν.

Ἀλφόνσος Κὰρ.

*

Ἡ προῖξ εἶναι ὁ λόγος τοῦ συνοικεσίου, ὁ ἔρως εἶναι τὸ πρόσχημα.

Κόμμερσων.

*

Δὲν ἐκτιμᾶται ἡ νεότης ὑπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτήν· μόνον ὅσοι τὴν ἀπώλεσαν δύνανται νὰ τὴν ἐκτιμήσωσιν ἀρκούντως.

Β. Οὐγκώ.

*

Ἐν « Διατί ; » ὁ βίος μου ὑπῆρξε μ' ἀπεκρίθη
Ὁ θάνατος καὶ ἡ σιγὴ, τὸ σκότος καὶ ἡ λήθη . . .

***

*

Ἐὰν ἡ φρόνησις εἶναι δῶρον τοῦ γήρατος· ἐρρέτω ἡ φρόνησις.

Ἐπίκουρος.

*

Τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ εἶναι ὁ εὐρὺς τῆς γῆς· μεταξὺ τούτων καὶ ὁ ἄνθρωπος.

Βαχαβαράτα.

*

Δὲν εἶναι ἀδάμας ὅ,τι στίλβει κ' ἐκθαμβεῖ τὸ ὄμμα,
Οὔτ' εὐῶδες εἶναι ῥόδον ὅ,τι ῥόδου ἔχει χρῶμα.

Η. Ταυταλίδης.

*

Δὲν ἐφύσησεν, ἐστέναξεν ὁ Θεὸς πλάττων τὸν ἄνθρωπον. Ὁ στεναγμὸς ἐκεῖνος εἶναι ἡ ζωὴ ἡμῶν.

Ἀπόκρυφα Εὐαγγέλια.

*

Ἀχ! ὅποιος θέλει τὴν ζωὴ χαρούμενος νὰ ζήσῃ,
Τὸ ἄνθος ὅπου μέσα του γεννιέται ἂς ποτίσῃ,
Καὶ ἂς δροσίζῃ τ' ἀνθηρὸ τῆς Ἀφροδίτης στρέμμα,
Μὲ τῆς ἀγάπης τὸ νερὸ, μὲ τῆς καρδιᾶς τὸ αἷμα.

Α. Παράσχος.

*

Ὁ πανουργότερος τῶν διαβόλων, ὁ πειράζων ὅλας τὰς γυναῖκας, εἶναι ὁ διάβολος ὅστις καλεῖται Εὐκαιρία.

Βιελλάνδος.

*

Πῶς νὰ μὴν ἦναι κάλλιστος
Ὁ οὐρανὸς καὶ θεῖος
Ἀφοῦ τὰ κάλλιστ' ἄνθη μας
Ἁρπάζει αἰωνίως;
Καὶ μὲ αὐτὰ στολίζεται
Καὶ ἔναστρος ἀνθεῖ;

***

*

Αἱ γυναῖκες ἀγαπῶσι πάντοτε· ὅταν ἡ γῆ δὲν τὰς θέλῃ καταφεύγουσιν εἰς τὸν οὐρανόν.

Κλήμης ΙΔ'.

*

Λύσις τοῦ προηγουμένου αἰνίγματος

Λ

Γρίφος.

Εἰς τὸ ἐξώφυλλον ἡ *Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη* θέλει ἀναγγέλλει πάντα τὰ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ ἐκδιδόμενα βιβλία ὧν ἀντίτυπον σταλῇ ἡμῖν.

ΑΘΑΝΑΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣ. ΑΣΤΡΑΠΟΓΙΑΝΝΟΣ, ὑπὸ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου. Ἐκδίδονται ὑπὸ Παύλου Λάμπρου. Ἀθῆναι, τύποις Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφέως (παρὰ τῇ πύλῃ τῆς ἀγορᾶς ἀριθ. 4). Τιμῶνται δρ. 4 καὶ εὑρίσκονται παρ' ἅπασι τοῖς βιβλιοπώλαις καὶ παρὰ τῷ ἐκδότῃ.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΑΡΚΑΔΙΟΥ. Δρᾶμα εἰς πράξεις πέντε, ὑπὸ Τιμολέοντος Α. Ἀμπελᾶ. Ἐν Σύρῳ, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Πατρίδος». Τιμᾶται δραχ. 2, 50

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ. Κατὰ τοὺς προτέρους βιογράφους, τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ ἄλλας ἀξιοπίστους εἰδήσεις, ὑπὸ Κ. Παπαῤῥηγοπούλου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Νικήτα Πάσσαρη. Τιμᾶται δραχ. 2, 50.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Προκηρύττων τὴν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μετάφρασιν καὶ ἔκδοσιν τοῦ μυθιστορήματος « Ἡ Κόμησσα Σαρνὺ, » ἐν τῷ ὁποίῳ μὲ περινούστατον κάλαμον ὁ δαιμόνιος Ἀλέξανδρος Δουμᾶς περιγράφει τὰ κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην γαλλικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1789 καθ' ὅλην τὴν περίοδον αὐτῆς διαδραματισθέντα, σύνοιδα τὸ μέγα τοῦ ἔργου καὶ τὸ πολυδάπανον· ἀλλὰ πεποιθὼς εἰς τὴν παρὰ τοῦ κοινοῦ πρόθυμον ὑποδοχὴν τῆς νέας ταύτης καὶ ἐκλεκτοτέρας πάσης ἄλλης προηγουμένης μου μεταφράσεως, ἄρχομαι θαρρούντως τῆς ἐκτυπώσεως καὶ παρακαλῶ τοὺς θέλοντας νὰ μὲ ὑποστηρίξωσι διὰ τῆς συνδρομῆς των νὰ ὑπογραφῶσιν εἰς τὴν παροῦσαν ἀγγελίαν ἢ νὰ μὲ εἰδοποιήσωσιν ἐγγράφως.

Κατὰ μῆνα θέλει ἐκδίδεσθαι ἓν φυλλάδιον ἐκ τεσσάρων τυπογραφικῶν φύλλων οἰκονομικωτάτου σχήματος τιμώμενον δραχμῆς. Τὸ φυλλάδιον δὲ τοῦτο θέλει συνοδεύεσθαι ἐνίοτε καὶ μὲ μίαν εἰκόνα ἐκ τῶν ἐν τῷ μυθιστορήματι ἐνεργητικώτερον μέρος δρώντων προσώπων.

Αἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ αἰτήσεις πρέπει νὰ συνοδεύωνται μὲ τριῶν μηνῶν τοὐλάχιστον προπληρωμένην συνδρομὴν, ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτοι. Ὁ προκαταβαλὼν δεκάμηνον συνδρομὴν λαμβάνει φυλλάδια ἐπὶ ἓν ἔτος χωρὶς νὰ πληρώσῃ τίποτε ὑπερβάλλον διὰ τοὺς δύο τούτους μῆνας. Τίθεται δὲ ὡς ὅρος ἀπαράβατος ὅτι οὐδεμία ἀναπλήρωσις ἀπολεσθέντος φυλλαδίου γίνεται.

Τὸ πρῶτον φυλλάδιον ἐκδοθήσεται τὴν πρώτην τοῦ προσεχοῦς Αὐγούστου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰουλίου 1867.

Α. Γ. ΣΚΑΛΙΔΗΣ.